

fuzinar

Leto XVIII

Ravne na Koroškem, 1. oktobra 1981

Št. 18

Oktobrske istočasnosti

Izvoz stoji trdno na vrhu lestvice stabilizacijskega besednjaka. Utemeljen je tako jasno, da razlag ni treba ponavljati, posebno, ker bomo tudi v železarni še dosti razpravljali o njem. Seveda pa ne bomo ostali ozko pri izvozu, ampak se bomo temeljito pomenili tudi o tem, kaj vse je treba opraviti, katere

pogoje izpolniti, da moremo uspešno izvažati. Beseda bo tedaj vsaj o kvalitetnem delu, o rokih, o izpolnjevanju proizvodnih načrtov in medsebojnih dobavah.

Nestabilizacijsko bi bilo pričakovati kaj drugega, kot da bomo tozdom izvoznikom nudili vse, kar moremo, da bodo la-

hko pridobivali nam vsem življenjsko potrebne devize.

Zaradi velikih poudarkov pomembnih stvari pa vendarle nikoli ne presahnejo dogajanja na drugih področjih niti ta področja zato niso odrinjena kam na rob. Nobena igra se pač ne igra in ne dobi samo z aduti.

Zaključeno je tretje četrtletje in do konca leta 1981 so ostali le še trije meseci. Kmalu bodo pred nami številke in z njimi gola resnica o našem delu. Ko jih bomo razbrali, bomo vedeli, kam vse usmeriti akcijo, kje poprijeti močnejše, da bo letina dobra.

Zraven bomo oživljali in konkretizirali dopolnjen sporazum o delitvi osebnih dohodkov; ve-

liko priložnosti pač za privajanje strpne samokritičnosti. In temeljne samoupravne akte bomo resno vzeli v roke.

Sindikati široko razpira vprašanja človeškega: varno delo, lažje, bolj počlovečeno delo, socialna varnost, invalidske tegebe. Zares — kdo sme odrekati pomembnost temam, v katerih središču je človek? Mar ni tudi izvoz nazadnje pomemben zato, da bi zagotovil delavcem kruh, omogočil potrebne investicije in s tem nov napredek — čigav, če ne napredek ljudi?

Vsakdanja resničnost je torej spletena iz vrste pomembnih področij. Ta pa zahtevajo istočasnost razprav in dejanj.

Marjan Kolar

Ko jesen zacveti

Kako dosegamo plan proizvodnje

Zaradi velikega zaostanka za predvidenim planom skupne proizvodnje v avgustu 26,5 odst., znaša zaostanek v kumulativu 2,0 odst. (v juliju je prekoračitev 1,5 odst.). Mesečni plan odpreme je bil dosežen 90,7 odst. V kumulativu znaša prekoračitev 3,4 odst. Fakturirana eksterna bruto realizacija je bila presežena za 11,2 odst., v kumulativu za 11,6 odst. Pri izvozu (v § zaostajamo 46,4 odst., v kumulativu 51,1 odst.). Predvideni izvoz v avgustu sta presegle le TOZD kovačnica in rezalno orodje.

TOZD JEKLARNA. V avgustu je TOZD dosegla komaj 75,0 odst. predvidenega plana skupne proizvodnje. Vzrok je treba iskati predvsem v pomanjkanju delavcev (letni dopusti), generalnem remontu el. peči v topilnici II, v okvari mostnih žerjavov ter kvalitetno slabem starem železu. Ker ni bilo niklja, tudi niso bile zadovoljivo rešene vse potrebe predelovalnih obratov, predvsem v TOZD kovačnica.

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je presegle mesečni plan skupne proizvodnje za 2,2 odst.

Težave v proizvodnji so bile predvsem zaradi pomanjkanja delavcev, kot tudi delnem pomanjkanju kvalitetnih surovin. Zelo kritična je iztrošenost kaluparskih strojev, tako da nekaterim kupcem v bodoče ne bo mogoče dobavljati tako količinske kot kakovostne litine.

TOZD VALJARNA. TOZD v avgustu ni dosegla planirane proizvodnje predvsem zaradi generalnega remonta na težki progji. K slabšim rezultatom pa je pripomoglo tudi pomanjkanje vložka iz TOZD jeklarna. Proizvodnja na težki progji je zaostala za 56,1 odst., na srednji progji 6,7 odst., medtem ko znaša prekoračitev na lahki progji 4,2 odst. Težave zaradi pomanjkanja gredic se bodo nadaljevale še nekaj časa kljub rednemu obratovanju na težki progji.

TOZD KOVAČNICA. Kljub pomanjkanju delavcev je bila proizvodnja v TOZD organizirana tako, da je bilo realizirano čim več izvoza in naročil iz navadnih jekel, katerih ni bilo treba termično obdelati, to pa se

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

seveda pozna pri finančnem učinku, ki je bil v avgustu manjši. Vzrok zaostankov skoraj enomesečne proizvodnje je predvsem posledica izpada vakuumske naprave v jeklarni, pomanjkanja ferolegur in ozkega grla pri termični obdelavi. V TOZD je za predvidenim planom zaostala proizvodnja kovanih gredic 16,8 odst., kovanih palic 5,0

odst. in krčilnih odkovkov 4,0 odst.

TOZD JEKLOVLEK. Predvideni mesečni plan v TOZD je bil presežen za 4,7 odst. Proizvodnja vlečenega jekla je bila presežena za 7,2 odst., brušenega jekla za 31,3 odst. in vlečene žice za 104,0 odst. Zaostala pa je proizvodnja lučnega jekla za 43,8 odst. Težave v proizvodnji še nadalje povzročajo pomanjkanje vložka,

zaloge so minimalne, s tem pa je že ogrožena normalna proizvodnja.

TOZD ORODJARNA. Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje v TOZD znaša 4,0 odst. Vzrok je predvsem v letnih dopustih, ter v ozkem grlu v brusilnici pri brušenju rezkalnih glav. Plan odpreme je bil presežen za 8,5 odst., a tudi pri fakturirani realizaciji

se TOZD vedno bolj približuje predvidenim mesečnim planom.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je tudi v avgustu precej zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje 24,9 odst. Tako zaostaja proizvodnja pri obdelanih ulitkih za 22,5 odst., valjih 42,0 odst., stiskalnicah 52,5 odst. Presežena pa je bila proizvodnja obdelanih odkovkov 7,8 odst. in sestavljenih izdelkov za 450,0 odst. Proizvodnja strojev za predelavo ter delov za vozila je v avgustu mirovala. Glavni vzrok za nedoseganje plana je predvsem v izpadu odpreme stiskalnic za ZSSR in težav, ki so nastale pri brušenju valjev.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD presežala za 13,7 odst. predvsem na račun proizvodnje gredic, kjer znaša prekoračitev 120,0 odst. Proizvodnja industrijskih nožev je zaostala 7,1 odst., pri brzoreznem orodju pa znaša prekoračitev 10,0 odst. Proizvodnja grobo obdelanih palic je v avgustu mirovala.

TOZD PNEVMATIČNI STROJLI. Zaostanek za predvidenim planom v avgustu znaša 19,1 odst. Vzrok je predvsem v pomanjkanju votlosvedrnega jekla, cevi za vrtalne drogove lafet, zaradi nedobavljenih krogljnih ležajev, zapoznele termične obdelave ter nepravčasno dostavljenega littega vložka. Temu se pridružujejo še nepredvideni zastoji strojev ter precej neugoden proizvodni asortiman. Proizvodnja lafet je tako zaostala za 50,0 odst., pnevmatični stroji 27,8 odst. Proizvodnja orodja za pnevmatične stroje je bila dosežena 100,0 odst., vrtalno orodje pa preseženo za 12,5 odst.

TOZD VZMETARNA. K nedoseganju predvidenega mesečnega plana je predvsem pripomoglo precejšnje pomanjkanje delavcev in neugoden asortiman, saj je proizvodnja zaostala za 15,7 odst., in to pri listnatih vzmeteh za 23,0 odst. medtem ko znaša prekoračitev pri vzmetnih palicah 14,2 odst.

TOZD REZALNO ORODJE PREVALJE. TOZD je dosegla predvideni mesečni načrt skupne proizvodnje 100,0 odst. Kljub prekoračitvi pri odpremi 7,2 odst. znaša zaostanek pri fakturirani realizaciji 0,6 odst. Vzrok je predvsem v odpremi asortimana z nekoliko nižjimi prodajnimi cenami, kot je to s planom predvideno.

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO. Predvideni mesečni plan, predvsem plan skupne proizvodnje in odpreme sta bila dosežena v rekordni višini. Rezultati bi lahko bili še boljši, če ne bi nastali večji zastoji zaradi tehnoloških problemov pri obdelavi vzvodov, kasnitev nekaterih dobav vložnega materiala in pomanjkanje ležajev za kolesne stavke.

TOZD ARMATURE MUTA. Tudi TOZD armature je v zadnjih mesecih uspela nekoliko povečati svojo proizvodnjo. Tako zaostaja za predvidenim planom skupne proizvodnje v avgustu 15,4 odst., pri odpremi 11,2 odst. medtem ko je bila fakturirana realizacija presežena za 31,5 odst.

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.
JEKLARNA	80,3	97,0	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	102,1	102,1	94,4	92,2	143,8	125,6	64,7	79,1
VALJARNA	66,7	101,0	91,6	104,4	110,5	146,2	59,3	67,1
KOVAČNICA	120,2	117,7	100,3	111,3	93,2	144,1	152,3	99,5
JEKLOVLEK	112,9	100,7	111,0	101,5	118,3	141,5	77,7	61,3
ORODJARNA	144,0	-	193,7	-	355,9	-	-	-
STROJI IN DELI	92,8	111,0	130,9	112,3	177,9	151,1	-	389,7
- noži, brzorezno orodje	103,0	104,7	99,0	106,4	129,8	171,9	91,1	104,3
- gredice	130,9	126,8	-	-	-	-	-	-
- palice	-	78,9	-	78,7	-	100,7	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	92,5	104,7	79,5	100,4	125,0	132,7	91,1	104,3
PNEVMATIČNI STROJI	55,7	83,7	51,8	80,9	80,9	174,2	-	12,5
VZMETARNA	83,8	91,9	84,0	91,9	120,5	130,8	80,5	49,9
REZALNO ORODJE	81,2	88,6	102,3	88,8	110,4	130,2	-	64,2
KOVINARSTVO LJUBNO	192,7	105,4	351,1	121,9	305,9	154,5	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	97,3	83,7	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	105,8	145,8	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	78,0	100,4	97,7	104,3	121,1	145,1	100,0	93,4

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA SKUPNE PROIZVODNJE		
T O Z D	AVGUST	KUMULATIVNO
JEKLARNA	95,4	98,6

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTERNE REALIZACIJE (bruto realizacija)		IZVOZA	
	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.
JEKLARNA	75,0	96,3	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	102,2	103,8	112,0	113,3	139,3	123,6	72,9	85,8
VALJARNA	58,6	97,8	83,0	101,1	118,4	115,9	45,9	63,3
KOVAČNICA	106,3	110,2	112,6	122,6	99,1	116,5	160,1	101,7
JEKLOVLEK	104,7	99,1	108,5	100,0	132,2	108,7	49,9	53,3
ORODJARNA	96,0	103,2	106,4	103,8	94,3	77,6	-	-
STROJI IN DELI	75,1	98,7	82,8	97,6	86,9	103,7	28,0	16,9
- noži, brzorezno orodje	93,2	98,3	81,1	94,8	107,3	113,3	79,4	77,2
- gredice	220,0	111,0	-	-	-	-	-	-
- palice	-	145,0	-	145,5	-	162,7	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	113,7	105,5	71,9	100,8	106,7	115,2	79,4	77,2
PNEVMATIČNI STROJI	80,9	88,6	80,8	88,6	97,6	122,1	-	16,1
VZMETARNA	84,3	94,3	87,6	94,4	104,3	113,8	87,3	69,9
REZALNO ORODJE	100,0	112,5	107,2	113,7	99,4	114,2	104,6	54,3
KOVINARSTVO LJUBNO	158,0	108,6	170,1	104,6	139,0	99,0	-	-
ARMATURE MUTA	84,6	38,9	88,8	38,0	131,5	34,2	15,6	6,1
KALILNICA	-	-	-	-	81,7	75,2	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	109,0	108,9	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	73,5	98,0	90,7	103,4	111,2	111,6	53,6	49,9

Politična misel v delovni obleki

»DELO NA SINDIKATU ME VESELI«

»Moja prva zaposlitev v železarni je bila v ekspeditu, dobrih deset let pa sem delala pri vojaški evidenci. Po 14 letih dela v železarni sem bila lani aprila začasno sprejeta za tehnično sekretarko družbenopolitičnih organizacij,« je uvodoma dejala Jožica Natlaččen, članica ZKJ od leta 1979, in nadaljevala: »Delo pri sindikatu me zelo veseli, saj je pestro in raznoliko. Res pa zahteva polnega človeka s širokim pogledom, saj k nam prihajajo delavci po razne informacije, pomoč in napotila. Zato mora biti tehnični sekretar še toliko bolj seznanjen z dnevnimi dogajanjmi v kraju in železarni, predvsem pa s tekočimi in aktualnimi nalogami in aktivnostmi sindikata. Priznam, da so trenutki, ko tudi jaz vsega ne vem. Takrat poskušam delavcem svetovati in pomagati na najboljši način, pač tako, da ne zapustijo sindikata nezadovoljni in s slabim občutkom. Seveda pa vseeno niso vedno zadovoljni,« je poudarila naša sogovornica.

Čeprav v delovnih zadolžitvah tehnične sekretarke ni zbiranje interesentov za betonsko železo, to delo tov. Natlaččenova z zadovoljstvom opravlja, saj, kot sama pravi, s tem neposredno lahko pomaga delavcem.

»Poleti, ko je gradnja individualnih hiš na višku, k nam prihaja največ delavcev po nakaznice za betonsko železo. Sedaj jih je že okrog 600, a železa trenutno v železarni ni. Zaradi tega je precej negotovanja. Da betonskega železa ni, delavci ne morejo razumeti. Pravijo namreč, kako je to možno, saj ga vendar sami proizva-

jamo. Tudi tega ne razumejo, da imajo delavci v drugih manjših delovnih organizacijah razne prednosti, oni pa še betonskega železa ne morejo kupiti. Na ta račun moramo včasih tudi delavci na sindikatu požreti kakšno pikro. A nismo užaljeni, saj vemo, da nismo krivi mi, ampak zaostreni gospodarski časi.

Sicer pa so zdaj v ospredju druge, bolj pomembne naloge. To so priprave na tretjo konferenco sindikatov Slovenije in na referendum.

Medtem ko si komunisti v proizvodnih TOZD prizadevajo za dvig produktivnosti dela, tehnološke in delovne discipline, se komunisti OO ZKS delovne skupnosti KSZ, katere je član tudi naša sogovornica, soočajo z drugimi odprtimi vprašanji. Ta skupnost namreč združuje razne službe, ki opravljajo storitve za vse TOZD in delovne skupnosti ravske železarne.

»Komunisti naše partijske organizacije smo na avgustovski seji ocenili delovno disciplino v železarni. Največ težav imajo vratarji, saj se pri izhodih iz tovarne predčasno zbirajo delavci. Sprejeli smo tudi stališča za odpravo težav, ki so se nakopičile v oddelku za varovanje družbenega premoženja. Ta služba težko pridobiva nove delavce za vratarsko službo in naloge obhodnih nadzornikov. Vzrok je narava dela in neustrezno nagrajevanje, ki je tesno povezano z dejstvom, da so na teh delih predvsem zaposleni delovni invalidi. Precej pozornosti smo posvetili tudi izhodiščem za razpravo o kadrovski politiki in informiranju,« je poudarila tov. Natlaččenova.

Ob koncu razgovora nam je sogovornica še dejala, da kljub dolž-

nostim matere in precejšnjega dela pri gradnji hiše ter občasnem popoldanskem delu na sindikatu ima časa tudi za izobraževanje ob delu. Drugo leto namreč že obiskuje srednjo ekonomsko šolo.

ODKRIT POGOVOR Z DELOVNIM INVALIDOM

Leta 1958 se je v ravnski topilnici zaposlil mladi kvalificirani topilec Franc Leskošek. Težko delo pa mu je po malem načelo zdravje.

»Do leta 1967 sem opravljal delo topilca pri elektroobložni peči na prepihu, visokih temperaturah in ropotu. To mi je za zmeraj vtisnilo pečat. 1967. leta sem namreč postal invalid III. kategorije, tako da sem moral zapustiti topilnico. Kljub premestitvi na lažje in bolj zdravo delo se mi je zdravje slabšalo in sem leta 1978 postal delovni invalid II. kategorije,« je pripovedoval tov. Leskošek, zaposlen zdaj kot strokovni sodelavec v centru za samoupravljanje in informiranje.

Sprejema v zvezo komunistov se rad spominja:

»Na predlog osnovne organizacije ZKS metalurške kovinarske šole sem bil leta 1957 sprejet v ZKJ. Takrat, pred 7. kongresom ZKJ, je bilo sprejetih precej mladih delavcev. Že prej sem bil aktiven mladinec, saj sem bil član sekretariata mladinske organizacije na industrijski šoli. Tudi v železarni sem nadaljeval s političnim delom. Glavna aktivnost mladincev je bila organiziranje in izvajanje političnega, družabnega in kulturnega življenja topilcev. Ob tem nismo zanemarjali drugih, enako pomembnih področij. Tako smo aktivirali mlade za dobre delavce proizvajalce, saj smo imeli aktiv mladih proizvajalcev v okviru mladinske organizacije,« se je spominjal tov. Leskošek.

Zaradi uspešnega dela v topilnici in v mladinski organizaciji je bil Franc Leskošek leta 1963 imenovan za predsednika tovarniškega komiteja zveze mladine.

»Predsednik komiteja sem bil do leta 1965, od 1963 do 1967 pa

sem bil odbornik občinske skupščine. Danes ugotavljam, da je biti delegat neke sredine čisto nekaj drugega, kot smo nekaj bili odborniki. Takrat smo bili več ali manj prepuščeni sami sebi, ko smo morali odločiti o raznih pomembnih vprašanjih. Trdim lahko, da je dosežen bistven napredek pri razvoju socialističnega samoupravljanja od prejšnjega odborniškega do današnjega delegatskega sistema. Napredek je predvsem v tem, da delegat ne predstavlja samega sebe, saj ni v samostojni funkciji, ampak prinaša stališča in vprašanja središne, ki ga je izvolila, na razne sestance, zbornice, konference in skupščine. Čeprav je delegatski sistem še v razvojni fazi, menim, da danes vsi delegati ne izvršujejo delegatske funkcije v celotnem pomenu, kot ga opredeljuje delegatski sistem, ker so zanj premalo usposobljeni, žal pa marsikateri tudi niso osebno zainteresirani,« je poudaril tov. Leskošek.

Naš sogovornik je aktiven kot komunist in delovni invalid na mnogih področjih.

»V Sloveniji delovni oziroma telesni invalidi do leta 1968 niso bili med seboj povezani. Bil sem eden tistih, ki smo za potrebe koroške regije pripravili vse potrebne in leta 1969 tudi ustanovili medobčinsko društvo telesnih invalidov. Prvi predsednik tega društva sem bil dobrih pet let. Tudi pozneje, ko so bila ustanovljena občinska društva, nisem prenehal z delom za invalide.«

Čeprav danes tov. Leskošek zaradi slabega zdravja nima nobene funkcije v društvu, je vedno pripravljen pomagati in svetovati ter uresničevati pozitivno invalidsko zakonodajo.

»Tudi v svoji osnovni partijski organizaciji zaradi slabega zdravja ne morem več tako aktivno delovati kot nekoč in kot si še vedno želim. Kljub temu pa vselej posegam v razprave in na določene probleme in aktualna odprta vprašanja tovariško opozorim. Tudi zahtevam in želim, da se nepravilnosti odpravljajo in da se delavcem omogočijo njihove dolžnosti in pravice,« je sklenil tov. Leskošek.

Franc Rotar

SEJE ODBOROV PRI DELAVSKEM SVETU ŽELEZARNE

Odbor za poslovanje je na svoji 5. seji določil program aktivnosti za pripravo gospodarskega načrta za leto 1982.

Na 4. seji odbora za družbeni standard so obravnavali stanovanjsko problematiko in začasno uporabo sredstev iz sklada skupne porabe. Kredite za novogradnje je prejelo 11 delavcev, za adaptacijo pa 8 (pogoji za pridobitev kreditov so se zaostri). Odbor je odobril kratkoročno brezobrestno posojilo tozdu družbeni standard v višini 1.500.000 din za plačilo organiziranega počitniškega letovanja in izletov delavcev železarne; dal pa je tudi soglasje k nekaterim prošnjam in drugim zadevam.

Odbor za kadre in splošne zadeve je na svoji 3. seji odobril nekaj socialnih pomoči (pomoč

pogorelim) in obravnaval splošno kadrovsko problematiko.

Na 2. seji odbora za informiranje so vzeli v pretres osnutek pravilnika o obveščanju. Na celoten koncept pravilnika ni bilo pripomb, bodo pa spremembe posameznih določil. Bil je govor tudi o funkcionalnosti razglasne postaje, ki bi lahko boljše služila svojemu namenu, če bi bilo ozvočenje tehnično ustrezno usposobljeno. V razpravi pa so ugodno ocenili akcijo oglasne deske.

Odbor samoupravne delavske kontrole je na svoji 3. seji obravnaval izvajanje samoupravnih aktov s področja delovnih razmerij in problematiko prodaje starega papirja. Predvsem je bilo dosti pripomb na akte. Tov. Zafošnik je poudaril naslednje:

Jeklene klešče

• Samoupravni splošni akti s tega področja so neposodobljeni.

• V tozidih in delovnih skupnostih je opazno nepoznavanje določb samoupravnih splošnih aktov, neuporaba le-teh neustrezna interpretacija. Pomembno vlogo pri tolmačenju in izvajanju aktov imajo referenti za samoupravo. Potrebno bi bilo organizirati seminar, na katerem bi se nekateri delavci tozidov in delovnih skupnosti seznanili s akti in tako lažje skrbeli za njihovo izvajanje.

• Pojavljajo se nedoslednosti pri izbiranju prijavljenih kandidatov na prosta delovna mesta, to pa predvsem zaradi pomanjkanja informativnih razgovorov pred odločitvami komisij.

• V nekaterih tozidih so komisije še vedno tričlanske, kar pomeni, da so neustrezno zastopane in je število članov treba povečati.

• Odklonjenim delavcem oz. delavcem, ki so se pritožili na izbiro, se dajejo neustrezna pojasnila, z njimi se pogovarja premalo odprto, ravnatelji pa se izmikajo razlagam odločitev komisij.

• 11. člen pravilnika o delovnih razmerjih se ne izvaja dosledno.

• Neizkoriščanje možnosti ugotavljanja z delom pridobljene delovne zmožnosti. Eden izmed

vzrokov za to je presplošna zakonska norma. Ob ustreznih dopolnitvi pravilnika bo ugotavljanje delovne zmožnosti možno izvajati v prihodnjem letu. S tem bi izboljšali kadrovske strukture, saj do sedaj izpolnjuje kadrovske zahteve le 52% delavcev. Pri tem obstaja bojazen pojavljanja prakse, ki bi razveljavila šolsko izobrazbo.

• Pojavljajo se problemi v zvezi s premeščanjem delavcev. Težko je ugotavljati dejansko delo v tozdu, saj so v zapisnikih komisij navedene le potrditve o premeštitvah, niso pa znane posamezne premeštitive.

• Pojavljajo se odklonitve delavcev za opravljanje del na drugih delih oz. za opravljanje drugega dela. V takšnih primerih je treba dosledno disciplinsko ukrepati.

• Nadurno delo se ne vključuje v osnovo za izračun pokojninske osnove.

• Delavci, ki izpolnjujejo pogoje za upokožitev, želijo pa z delom nadaljevati, morajo za nadaljevanje dela dobiti soglasje komisije.

Bil je sprejet tudi sklep, da naj komunalni oddelek organizira zbiranje in pakiranje starega papirja v železarni.

(Vir: zapisniki s sej odborov)

Iz dela sindikata

300.000 DIN ZA OSNOVNE ORGANIZACIJE

IO konference OO ZSS železarne je na seji 21. 8. 1981 sprejel med drugim tudi tale sklep:

ker je bilo v I. polletju 81 porabljenih samo 17,75% s finančnim načrtom planiranih sredstev, mnoge osnovne organizacije pa istočasno komaj sha-

Denar naj bi osnovne organizacije namenile predvsem za seminarje in tečaje, delovne akcije, priznanja najboljšim samoupravljalcem in za pokrivanje negativnega salda.

OKTOBRSKA DEJAVNOST

IO konference OO ZSS železarne načrtno stremi k temu, naj čimveč dejavnosti poteka v osnovnih organizacijah. Njihova vloga naj ne bi bila predvsem v ocenjevanju gradiv, ki jih pripravijo IO in komisije, celo ne le strinjanje ali nestrinjanje s temi gradivi, ampak živo in odgovorno obravnavanje in reševanje problemov, ki se pojavljajo v TOZD in delovnih skupnostih. Tudi zgoraj omenjena delitev finančnih sredstev je mišljena kot materialna osnova in spodbuda za tako delo.

Oktoobra bo sindikat nadaljeval priprave na volitve v l. 1982 oziroma vse potrebne predvolilne postopke.

Kot že doslej se bo sindikat tudi naprej redno vključeval v reševanje proizvodne problematike, obravnaval pa bo tudi spremembe in dopolnitve temeljnih samoupravnih aktov.

M. K.

ANTON VRATUŠA V ŽELEZARNI

15. septembra sta ravensko železarno obiskala dr. Anton Vratuša, član predsedstva CK ZKS, in Boris Bavdek, izvršni sekretar CK ZKS. Potem ko sta si v spremstvu predstavnikov delovne organizacije z zanimanjem ogledala proizvodni proces pridobivanja in predelave jekla, sta se popoldne udeležila sestanka, na katerem je beseda tekla predvsem o sodelovanju ravenske železarne z deželami v razvoju.

Predstavniki poslovnega odbora, družbenopolitičnih organizacij delovne organizacije in občine, nekaterih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti so goste seznanili z dosedanjimi prizadevanji železarne Ravne pri sodelovanju in izvozu v neuvrščene države. Tako so poudarili, da so sicer poskusno sodelovanje in razgovori za večji izvoz že pred časom stekli, vendar pravega sodelovanja in izvoza še vedno ni.

Čeprav je ravenska železarna že navezala stike z Indijo (tja naj bi prodala celotno tehnologijo proizvodnje žag, predvsem pa lastno znanje), sodelovanje še vedno ni zaživelo, saj razgovori o sodelovanju še niso povsem končani. Kot kaže, pa bo železarna že v bližnji prihodnosti v nekatere dežele v razvoju prodala tudi stiskalnice. Kljub dosedanemu sodelovanju z deželami v razvoju, kamor je železarna v zadnjih nekaj letih prodala nekaj svojih izdelkov, stanje na tem področju ni zadovoljivo, saj bi lahko na tamkajšnja tržišča izvozila mnogo več svojih kvalitetnih izdelkov, predvsem pa lastnega znanja.

Da sodelovanje, predvsem pa izvoz v Azijo, Afriko in Latinsko Ameriko ni zaživel, kot naj bi, je

več vzrokov. Železarji so poudarili, da je nekaj krivde treba pripisati tudi slovenski gospodarski zbornici. Dejali so, da bi zbornica morala biti pravi in resnični koordinator sodelovanja med delovnimi organizacijami in deželami v razvoju. Menili so tudi, da bi morali tovariši iz zbornice večkrat prihajati v delovne organizacije in se tako seznaniti s težavami, predvsem pa naj bi zbornica predlagala in dajala delovnim organizacijam konkretne napotke za večji izvoz in sodelovanje z neuvrščenimi deželami.

Nekoliko več sodelovanja in živga stika so železarji zadnja leta navezali s Kitajci, saj so jih ti že dvakrat obiskali in si ogledali proizvodnjo v železarni Ravne. Možnosti za sodelovanje obstajajo.

»Ravenska železarna danes proizvaja take kvalitetne proizvode, ki jih dežele v razvoju nujno potrebujejo,« je uvodoma dejal dr. Anton Vratuša. »Zato je treba storiti vse, da bo v tamkajšnje dežele izvažala svoje proizvode. Seveda pa si bo morala zagotoviti renome na svetovnem tržišču. Mislim, da z izvozom že sedaj nimate večjih težav in da jih tudi v deželah v razvoju ne bi smeli imeti. Mislim, da naj bi se sodelovanje z Indijo še poglobilo. Ne samo, da se tja prodajajo proizvodi, ampak je treba navezati tesnejše sodelovanje. Indija je na to pripravljena. Vedeti pa moramo, da so dežele v razvoju tržišča, kamor se da izvažati in prodajati lastno znanje. Seveda pa naj bi sodelovanje steklo prek zbornice in drugih delovnih organizacij in mednarodnih bank,« je zaključil tovariš Vratuša.

F. Rotar

GOSPODARJENJE DELOVNIH ORGANIZACIJ ČRNE IN BARVASTE METALURGIJE SRS

Delovne organizacije iz panoge črne in barvaste metalurgije Slovenije so v I. polletju dosegle zadovoljive finančne rezultate. Pri tem so bile ene poslovno uspešnejše od drugih, na kar je vplivalo več dejavnikov.

V panogi ČBM je dohodek porastel za 40%, čisti dohodek za 31%, sredstva za reprodukcijo pa kar za 64%. Žal pa so zelo porasle tudi obveznosti iz dohodka (davki in prispevki), in sicer za indeks 223. Vendar je treba omeniti, da indeks ni realen oziroma primerljiv zaradi novega sistema obračunavanja prispevkov. V strukturi delitve čistega dohodka pa so nastali ugodni premiki v korist sredstev za reprodukcijo. Delež čistega dohodka za poslovni in rezervni sklad se je povečal za 6% v primerjavi z istim lanskim obdobjem. V glavnem so vse delovne organizacije v ČBM dale pri delitvi čistega dohodka prednost akumulaciji. Da pa bi lažje ocenili uspešnost gospodarjenja naše železarne v primerjavi s panogo, prikazujemo nekaj primerjalnih kazalcev:

Iz tabele je razvidno, da je naša železarna v I. polletju 1981 v pri-

merjavi z drugimi delovnimi organizacijami in še zlasti v primerjavi z ostalima železarnama dosegla pomembne finančne rezultate.

Po vseh prikazanih kazalcih je na 1. mestu med železarnami. Če pa se primerjamo z vsemi delovnimi organizacijami v panogi, je naša železarna na naslednjih mestih:

Kazalec	Mesto
— dohodek na delavca	7.
— čisti dohodek na delavca	6.
— OD na delavca	1.
— amortizacija nad predpisano	1.
— za poslovni in rezervni sklad	1.

V primerjavi z železarno Jesenice je železarna Ravne ustvarila za 20.817 din več dohodka na delavca ali za 10,1%, od železarne Štore za 17.372 din ali 8,3%.

Še večje je odstopanje pri doseganju čistega dohodka na delavca, in sicer v primerjavi z Jesenicami je večji na delavca za

jajo, bi lahko prenesli na OOS okoli 300.000,00 din. Ta denar bi razdelili po enotnem merilu 56,00 × število članov oziroma število zaposlenih v osnovni organizaciji TOZD ali delovne skupnosti. Po tej preprosti formuli si lahko vsak sam izračuna, kakšni zneski torej pridejo na posamezne osnovne organizacije.

NEKATERI KAZALCI GOSPODARJENJA PROIZVODNIH DO ČPNE IN BARVASTE METALURGIJE SRS ZA I. POLETJE 1981

DELOVNA ORGANIZACIJA	DOKHODEK NA DELAVCA (DIN)	ČISTI DOH. NA DELAVCA (DIN)	POPREČNI OD NA 182 UR (DIN)	AMORTIZACIJA NA D. PREDPISANO (V 000 DIN)	ZA POSLOVNI IN REZERVNI SKLAD (V 000 DIN)	POPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH
ŽELEZARNA JESENICE	206.214	118.921	11.018	2.836	93.415	6.305
ŽELEZARNA RAVNE	227.058	150.543	11.871	57.821	198.616	5.289
ŽELEZARNA ŠTORE	209.686	113.358	11.077	8.000	41.369	3.435
VERIGA LESCE	200.687	105.657	10.474	10.776	10.600	1.352
PLAMEN KROPA	176.004	135.354	10.550	-	20.757	529
TOVIL LJUBLJANA	218.919	164.265	11.397	5.252	17.254	310
ŽIČNA CELJE	159.549	123.538	9.455	-	15.984	461
T G A KIDRIČEVO	241.012	170.502	11.470	-	152.814	2.331
IMPOL SLOV. BISTRICA	272.856	193.830	11.220	-	183.715	2.066
CINKARNA CELJE	247.702	137.091	10.803	37.872	69.997	2.177
TOVARNA DUŠIKA RUŠE	266.347	191.306	11.071	367	175.354	1.927
MARIBORSKA LIVARNA	246.549	179.622	10.911	-	150.488	1.954

31.622 din ali 26,6% in Štorami za 37.185 din ali 32,8%.

Poprečni OD na 182 ur pa so višji od železarne Jesenice za 853 din ali 7,7% in od železarne Što- re za 794 din ali 7,2%.

Sredstva za reprodukcijo (po- slovni in rezervni sklad) so zna- šala v železarni Ravne kar 212,6% več kot v železarni Jesenice in 480,1% več kot v železarni Što- re. Obenem je železarna Ravne na- menila tudi največ sredstev za amortizacijo nad predpisano stop- njo, kar je razvidno iz tabele. To pa pomeni, da je železarni zagot- ovljena dokaj normalna pospe- šena amortizacija nekaterih os-

novnih sredstev z namenom, da se v doglednem časovnem obdobju amortizirajo in nadomestijo z no- vimi, še bolj sodobnimi, s kateri- mi bo mogoče dosegati še višjo produktivnost dela in s tem tudi večji dohodek.

Doseženi rezultati v zadnjih letih in še zlasti v zadnjem obdobju so ugodni, vendar nas ne sme- jo uspavati. Nenehno si je treba prizadevati, da bomo s sredstvi, ki jih imamo, čim bolj gospodar- rili in temu primerno tudi v pri- hodnje dosegali zadovoljive po- slovne rezultate.

Jože Roženičnik

lahko pa novinarje povabimo se- veda tudi ob drugih priložnostih. Tiskovne konference prireja cen- ter za samoupravljanje in infor- miranje, s poslovnim odborom in predstavniki družbenopolitič-

nih organizacij pa se dogovori za dnevni red. Prednost tiskovin konferenc je v tem, da več novi- narjev hkrati zve iste podatke, lahko pa tudi vprašajo, kar koga zanima in so tako njihove infor- macije popolnejše. Načelno so na tiskovne konference torej povab- ljeni člani poslovodnega odbora in predstavniki DPO, lahko pa tudi drugi, kar je odvisno od ob- ravnavanih tem.

Na septembrski tiskovni kon- ferenci smo se pogovarjali o polletnih poslovnih rezultatih, o problemih pri izvozu in dokon- čanju začetnih investicij, o spre- menbah v sistemu delitve OD in referendumu ter o problemski konferenci sindikata.

Navzoči so bili s takim nači- nom obveščanja zadovoljni in upamo, da bomo tako še bolj seznanjali javnost z dogajani pri nas kot doslej.

M. Kolar

SPORAZUMI IN PRAVILNIKI V AVGUSTU

V Poročevalcu št. 31 je izšel pravilnik o sredstvih in opremi za osebno varstvo pri delu, služ- benih obleki in obutvi, okrepi- nih in osvežilnih pijačah in o hi- gienskih varstvenih sredstvih pri delu.

Pravilnik o uporabi sredstev za potrebe prilaganja dela in delovnega okolja delavcem z zmanjšano delazmožnostjo je tu- di izšel kot predlog v št. 32. Osnutek je bil tiskan že prej, se- daj pa je predlog ponovno v raz- pravi, da bi to občutljivo pod- ročje tudi normativno kar se da dobro rešili.

V Poročevalcu št. 33, ki je do- kaj zajeten (30 strani), je tiskan samoupravni sporazum o skup- nih osnovah in merilih za razpo- rejanje dohodka in čistega do- hodka; pravilnik o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka za tozd in

pravilnik o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in či- stega dohodka za delovno skup- nost.

Spremembe in dopolnitve sa- moupravnega sporazuma o skup- nih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, sredstev za skupno porabo in drugih nado- mestil ter osebnih prejemkov de- lavcev se glasi naslov Poročeval- ca št. 34.

Smiselna dopolnitev je v št. 35, ki prinaša obrazložitev prejšnje- ga sporazuma (št. 33, 34). Po- ljudno zapisane informacije so izšle tudi v 17 št. Informativnega fužinarja za vse delavce, Poroče- valec pa je bil namenjen delega- tom kot izhodišče za razpravo pred referendumom, izšel pa je že v začetku septembra, med- tem ko so prejšnje številke vse avgustovske.

SOLIDARNOSTNI DAN V TOZD ARMATURE MUTA

Novo ustanovljeni TOZD armature Muta se srečuje z velikimi začetnimi težavami. Proizvodni program precej kasni. Velik del krivde za to je v prepočasnih doba- vah ulitkov in precej slabši kakovosti obdelovancev za zahtevni program armatur. Del krivde za kasnitev pro- izvodnje pa je pomanjkanje kovinarjev, zlasti strugar-jev z ustrežno prakso.

Zaradi pomanjkanja delovne sile je vodstvo TOZD armature izvedlo akcijo, da naj bi vsi zaposleni opravili en solidarnostni dan za izboljšanje poslovnih rezulta- tov TOZD. Akcijo je podprl zbor delovnih ljudi, delav- ski svet pa je na svoji 8. redni seji dne 29. 4. 1981 določil za solidarnostni dan soboto, 13. 6. 1981. Ugotovljeno je bilo, da ta datum ne ustreza, saj so bili ravno takrat naj- večji problemi z litino in solidarnost ne bi imela prave- ga učinka. Zaradi tega smo solidarnostno soboto presta- vili na 29. 8. 1981.

Odziv je bil izredno dober, saj so delali skoraj vsi, ki niso bili na dopustu ali v bolniškem staležu. V nepo- sredni proizvodnji so delali skoraj vsi vodstveni delavci, ki so se solidarnosti udeležili. Dogovorjeno je bilo, da tisti, ki so bili na dopustu ali v staležu ali zaradi obje- ktivnih razlogov niso mogli delati, to opravijo v soboto, 26. 9. 1981. Tudi takrat bodo vodstveni delavci, ki se prve solidarnosti niso mogli udeležiti, delali v neposredni proizvodnji. Rezultati dela prve solidarnostne sobote so zelo dobri, saj smo si vsi prizadevali za čim večji delovni učinek.

Vsi zaposleni v armaturah smo si zadali nalogo, da se morajo poslovni rezultati čim prej približati načrto- vanim. Verjetno se bo potrebno še veliko čemu odreči in delati precej prostih popoldnevov in sobot. Skratka, na Muti se trudimo, kolikor je v naših močeh in upamo v lepšo prihodnost in uspešne poslovne rezultate mlade TOZD armature.

Rupert Sajevec

S TISKOVNIMI KONFERENCAMI OBVEŠČAMO JAVNOST

V preteklosti je poslovni od- bor večkrat povabil novinarje na pogovor, v katerem je predstavil aktualno problematiko v železar- ni. Potem smo tiskovno konfe- renco sprejeli osnutek pravil- nika o informiranju kot stalno

obliko obveščanja širše javnosti, v prvi polovici septembra pa smo jo že priredili.

Stvar je zamišljena tako, da vsaj po vsakem kvartalu prika- žemo rezultate našega dela ter dobre in slabe strani poslovanja,

Avtomehanik

Poslovanje Slovenskih železarn v prvem polletju

23. septembra 1981 je bila v Ljubljani 9. seja delavskega sveta Slovenskih železarn. Na njej so obravnavali poslovanje SOZD v I. polletju, izhodišča za letni plan 82, razvoj informacijskih sistemov v SOZD, združevanje deviz in rebalans devizne bilance za leto 1981. Tokrat objavljamo podatke o proizvodnji in prodaji, sklepe in stališča pa bomo priobčili, ko jih bomo prejeli. Urednik

Kot običajno bomo tudi to pot najprej navedli nekaj splošnih ocen o gospodarskih gibanjih v Jugoslaviji. Tako bomo lažje presojali rezultate, ki smo jih sami dosegli v svojem poslovanju.

Za splošne gospodarske razmere v državi se že nekaj časa ugotavlja, da so zelo zaostreni. Srečujemo se z izjemno visoko inflacijo, velikimi težavami pri zagotavljanju devizne likvidnosti, v zadnjem času pa je opaziti tudi že postopno nazadovanje industrijske proizvodnje. Te ocene potrjujejo naslednji podatki, ki veljajo za Slovenijo. Industrijska proizvodnja je bila v letošnjem I. polletju le za 1% večja kot lani, kar je ena najnižjih stopenj rasti iz povojnih let. Cene so nasprotno rasle hitreje kot kdajkoli prej. Tako so bile cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih letos junija v povprečju za 51% višje kot lani v enakem času. Približno enako hitro so rasli tudi življenjski stroški; ti so bili namreč julija za približno 45% višji kot pred enim letom. Devizno problematiko pa zaostrije predvsem neugodna zunanjetrgovinska menjava. Pri izvozu na konvertibilna devizna področja nastopajo namreč velike težave, tako da izvoz vrednostno stagnira, uvoz pa nasprotno kljub vsem administrativnim in drugim omejitvam še kar naprej narašča. Zato je zopet parastel zunanjetrgovinski primanjkljaj in pričakovati je, da bo prišlo še do dodatnih omejitev glede možnosti uvoza.

Kljub naštetim težavam pa je vsaj na domačem trgu še vedno opaziti razmeroma ugodno konjunkturo. To kaže, da je potrošnja še vedno visoka. Ne velja pa ta ocena za vse oblike potrošnje, saj je predvsem pri investicijah že opaziti znake njihovega umiranja. Kljub temu pa se ocenjuje, da je obseg investicij še vedno prevelik in se ga skuša z razmeroma ostrimi administrativnimi omejitvami zmanjšati. Poseben problem predstavlja splošna poraba, saj le-te gospodarske težave za sedaj niso v ničemer prizadele.

Zaostrene gospodarske razmere se odražajo tudi v gibanju zaposlenih v gospodarstvu. Na tem področju namreč v prvih štirih mesecih praktično ni prišlo do nobenih sprememb. Nasprotno pa se je v tem času število zaposlenih v negospodarstvu povečalo za 2%, kar vzbuja resno zaskrbljenost.

Likvidnost gospodarstva je v povprečju letos nekoliko slabša kot lani, vendar se vsaj za I. polletje lahko reče, da ni bila kritična. Se pa prav v zadnjem času poslabšuje in v naslednjih mesecih je na tem področju treba pričakovati precej težav.

Pri pridobivanju in razporejanju dohodka je gospodarstvo v

I. polletju doseglo rezultate, za katere je težko reči, da so dobri. Doseženi dohodek se je v Sloveniji sicer nominalno povečal glede na lansko enako obdobje za 32,7%, realno pa je očitno nižji, saj odstotek inflacije, ki ga za to obdobje ugotavljamo, znatno presega relativno rast dohodka. Nekoliko hitreje je porasla akumulacija (za 51%) — konsolidirano in je njen realni obseg torej približno tak, kot je bil lani. Do zanimivih sprememb je prišlo pri delitvi dohodka. Opazno se je namreč zmanjšal delež dohodka za osebne dohodka in skupno porabo delavcev v gospodarstvu (lani je v I. polletju znašal 43,7%, letos pa 40,1%), povečal pa se je delež, ki odpade na akumulacijo (za 2,7%) in pa delež za splošno in skupno porabo. Taka delitev kaže, da gospodarstvo upošteva težavne razmere, s katerimi se srečuje, negospodarstvo pa mu v tem očitno vsaj za sedaj še ne sledi. Osebni dohodki na delavca so bili v I. letošnjem polletju v Sloveniji v povprečju za 28,3% višji kot lani v enakem času (v industriji skoraj za 31%). Realno pa so bili zaradi visoke inflacije vendarle znatno nižji kot lani (za okoli 13%).

Ob upoštevanju pravkar navedenih splošnih gospodarskih gibanj bomo poskušali konkretnije oceniti poslovanje Slovenskih železarn letos.

PROIZVODNJA IN PRODAJA

V proizvodnji smo v Slovenskih železarnah tudi v letošnjem I. polletju dosegli razmeroma skromne uspehe. Proizvodnja surovega železa je sicer porasla, zato pa je proizvodnja surovega jekla, ki je veliko bolj pomembna, glede na lansko leto nazadovala za 4%. Za linearnim letnim načrtom pa smo v povprečju zaostali kar za 8%. Tudi blagovna proizvodnja je nižja kot lani v enakem času (za 1%), zaostajamo pa tudi za načrtom. Seveda pa se tudi to pot proizvodni uspehi po delovnih organizacijah močno razlikujejo. Med železarnami so bili najbolj uspešni na Ravnah, saj je njihova proizvodnja letos večja kot lani, in celo linearni načrt so presegli. V proizvodnji surovega jekla je imela največje težave železarna Store (izpad proizvodnje zaradi pregorelega transformatorja), le malo boljše pa je v železarni Jesenice; slednja je namreč proizvedla za 4% manj surovega jekla kot lani v enakem času in za 6% manj blagovne proizvodnje.

Predelovalci so v povprečju dosegli enako količinsko proizvodnjo kot lani, vendar so tudi pri njih med posameznimi organizacijami precejšnje razlike. Glede na lansko leto in glede na letni plan je najboljši rezultat dosegel Tovil.

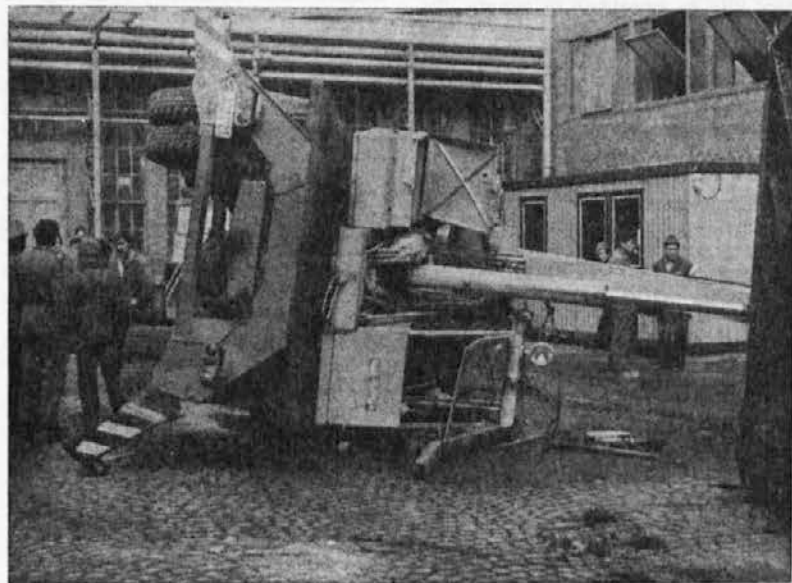
Glavni proizvodni problemi se pojavljajo pri proizvodnji surovega jekla. Na tem področju za lanskim letom oziroma za načrtom najbolj zaostajamo. Zaradi tega je seveda močno prizadeta tudi blagovna proizvodnja. Vzrokov za neuspehe pri proizvodnji surovega jekla je več. Enega smo omenili (okvara transformatorja v železarni Store). Naslednji je pomanjkljiva oskrba z osnovnimi surovinami, kar je ozko povezano z deviznimi težavami. Dalje se predvsem na Jesenicah kot resen problem pojavlja pomanjkanje delavcev, predvsem tistih, ki so pripravljeni delati v težkih pogojih, kakršni so v proizvodnji surovega jekla.

Proizvodni rezultati pa bi bili še slabši, če nam ne bi v I. polletju uspelo pomanjkanja deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskih materialov pokrivati s kratkoročnimi deviznimi zadolžitvami. Ker pa bomo morali v II. polletju ta devizna sredstva vrniti, bomo pomanjkanje deviz v naslednjih mesecih občutili še bolj kot doslej. Zato utegne oskrba s surovinami iz uvoza delovati še v večji meri kot omejitveni dejavnik pri

Največji izpad v izvozu opazimo pri prodaji traktorjev v Italijo. Če iz celotnega izvoza traktorje izvzamemo, potem so primerjave z lanskim letom nekoliko ugodnejše. V tem primeru je namreč letošnji izvoz v I. polletju nekoliko večji, kot je bil lani, zaostanek za linearnim načrtom pa je še vseeno okoli 30%.

Poslabšana konjunktura na tujih tržiščih je brez dvoma tehten razlog za pojasnilo izvoznih neuspehov. Seveda se s tem še ne bi smeli zadovoljiti, saj je celo naše poslovanje usodno odvisno od izvoza in je zato njegovo zmanjševanje najslabše, kar smo lahko storili. Zaostreni pogoji pri prodaji na tuje zahtevajo namreč našo večjo aktivnost, ta pa je očitno izostala. Ekonomske posledice takega ravnanja se nam bodo kazale še dlje časa.

Kljub manjši fizični proizvodnji pa nam je vrednost prodaje glede na lansko leto močno porasla, v povprečju kar za 47%. Največ so k temu prispevale višje prodajne cene, nekaj skromnejši izvoz, nekaj pa tudi nekoliko spremenjena struktura proizvodnje. Rezultati, ki jih beležimo

11. 9. 1981 dopoldne se je med novo kovačnico in topilnico zaradi neupoštevanja zmogljivosti prevrnilo transportno vozilo Monterja Dravograd. Na srečo se vozniku ni nič zgodilo, materialna škoda pa tudi ni velika.

uresničevanju naših razvojnih načrtov. Torej nimamo ravno lepih upov, da bi v drugem polletju nadomestili v proizvodnji to, kar smo letos do sedaj že zamudili.

Pri prodaji na domačem trgu nismo imeli resnejših problemov. Še posebno velja to za jeklo. Drugače pa je v izvozu. Tu se srečujemo z zelo velikimi težavami, ki jih najbolj občutimo pri prodaji jekla, pojavljajo pa se zaradi recesije, ki je nastala na tržišču jekla v svetu.

Zaostreni pogoji pri prodaji na tuje so eden od pomembnih vzrokov za skromne uspehe, ki jih letos uresničujemo v izvozu. Dosežena vrednost izvoza (v \$) je namreč v I. polletju za 4% nižja kot lani v enakem času. Pri izvozu na konvertibilno področje smo zaostali celo za 21%, nasprotno pa smo na klirinška devizna področja prodali za 70% več kot lani. Še večji pa so zaostanki za linearnim letnim načrtom. Tu znaša zaostanek blizu 40%.

glede vrednosti prodaje, so torej dobri, to pa je ugodno vplivalo tudi na dohodek oziroma druge finančno ekonomske dosežke.

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Vse pride na dan, če ne prej, pa čez sedem let.

Za časa začne žgati, kar misli kopriva postati.

Za možitev, smrt in davke ni nikoli prepozno.

Zgodnja danica — pridnim zlatica.

Zima ima gladne zobe.

Zjutraj lep, opoldne krop, zvečer pa grdogledec.

Če je kdo bedak, ne bodi mu enak.

Človek si to želi, da nekaj spomina za sabo pusti.

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VIII

Ravne na Koroškem, 1. oktobra 1981

Št. 9

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Silvo Jaš, Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik in Marjana Kjørpenčev, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

4. SREČANJE MLADIH IZ JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN

Mladi delavci tovarne proti ognju odpornega materiala »Magnohrom« iz Kraljeva so bili letos gostitelji že četrtega srečanja kulture in športa mladih iz jugoslovanskih železarn, ki je potekalo od 4. do 6. septembra. Na njem so poleg mladih iz železarn Siska, Splita, Zenice, Ilijaša, Nikšiča, Skopja, Smedereva, rudarsko-energetskega kombinata Lukavac in Kostolac sodelovale tudi slovenske železarne. Sicer pa je srečanje že zdavnaj preraslo prvotne okvire ter postalo vsakoletna oblika združevanja mladih črne in barvne metalurgije Jugoslavije na najrazličnejših področjih, od športnega do kulturnega.

Kraljevo je v dneh srečanja dobesedno živelo svojstven utrip mladosti, bilo je tako rekoč Jugoslavija v malem, saj je gostilo prek 300 udeležencev srečanja. Še zlasti je bilo zanimivo srečanje za udeležence Slovenije. Na poti v Kraljevo smo se ustavljali ob številnih kulturnih in zgodovinskih pomnikih naše preteklosti. V Beogradu smo se poklonili v hiši cvetja spomenu na največjega sina Jugoslavije tovariša Tita ter si ogledali muzej 25. maj. Pomudili smo se na Oplencu, kjer smo si ogledali grobnico in mavzolej Karađorđevićev. Izredno pretresljivo je bilo v Kragujevcu na me-

stu, kjer je bilo v enem samem dnevu ustreljenih 7000 rodoljubov in učencev skupaj s profesorji. Na grob kragujevskih žrtev smo položili tudi venec.

Sicer pa so bili trije dnevi veliko pre malo, da bi lahko videli vse tisto, kar smo si želeli. Škoda, poudarjam, zares škoda, da organizator srečanja ni dovolj izkoristil vseh tistih možnosti, ki jih je imel. Veliko pa je bilo tudi napak, za katere bi človek rekel, da se ne bi smele ponoviti, kajti vsa prejšnja srečanja so bila nekakšna šola, izkušnja več. O tem je tekla beseda na delovnem posvetu predstavnikov vseh železarn, ko so se pogovarjali o naslednjem srečanju (naslednje leto bo gostitelj železarna Zenica), zavzet pa je bil tudi sklep, da se takšna organizacijska oblika ter vse pomanjkljivosti ne smejo več ponoviti. Sicer pa, da ne bo vse prikazano v temnejši luči, naj pripišemo še nekaj mnenj ter vtisov nekaterih udeležencev srečanja. Jana Košir iz Tovila, Maks Kragelnik iz železarne Ravne, pa Irma Fajmut, Silvo Zaluberšek, Peter Metulj ter Jozo Galič iz Plamena Kropa so zatrdili, da so vendarle zadovoljni s programom in izvedbo srečanja, da pa še daleč ni takšno, kot je bilo lansko v Smederevem. Pripomnili so, da bi

organizator moral vse udeležence vendarle nekako spraviti pod »eno streho«, da ne bi bilo razdrobljenosti, kajti na tak način bi se lahko med seboj še veliko bolje spoznali. Prav tako bi si lahko na bolj pristen, neposreden način izmenjali tudi delovne in druge izkušnje posameznih delovnih organizacij in železarn.

Bilo je veliko srečanj, pogovorov, vendar do nekih bolj konkretnih dogovorov in izmenjav ni prišlo. Še vedno je ostala zaprtost v slovenski prostor. Če pod tem potegnemo črto, lahko rečemo, da je srečanje le uspelo, čeprav ni bilo vse izvedeno in uresničeno tako, kot je bilo prvotno načrtovano.

In ko se je zadnji dan vsa pisana množica poslavljala, ko smo se razhajali, smo si ob stiskih rok, številnih objemih, pa skovanih novih poznanstvih in prijateljstvih vendarle zaklicali ter dejali, češ saj vse ni tako pomembno, važno je, da smo skupaj in na svidenje do naslednjega leta, ko se bomo spet zbrali v Zenici. Do takrat se bo morda kopica stvari vendarle uredila ter tako dala srečanju tisti pomen in veljavo, ki bi ga moralo imeti.

Silvo Jaš

Počitek v Kragujevcu

MBD »PREŽIHOV VORANC« – UDELEŽENKA RMDA »ISTRA '81«

V avgustu se je vrnila MDB »Prežihov Voranc« Ravne na Koroškem z republiške mladinske delovne akcije »ISTRA '81«. Brigada, v kateri je bilo 43 brigadirjev — od tega 14 mladih delavcev, 1 študentka in 28 učencev, je delala na republiški mladinski delovni akciji »ISTRA '81« pri izgradnji 4,3 km dolgega primarnega višinskega vodovoda v krajevni skupnosti Šmarje pri Kopru. Brigadirji so opravili okrog 46.000 norma delovnih ur v vrednosti 7 milijonov din.

V brigadirskem naselju v Šmarjah pri Kopru se je v treh izmenah po 21 dni zvrstilo 12 MDB, od katerih je vsaka štela povprečno 40 brigadirjev. Brigadirji naše brigade so delali v II. izmeni skupaj z brigadirji OK ZSMS Celje, Ljubljana-Bežigrad, Slovaške in Madžarske.

Brigadirji so poleg dela na delovišču obiskovali mladinsko politično šolo EDVARDA KARDELJA, se udeleževali najrazličnejših tečajev (foto tečaj, prva pomoč, tečaji plavanja, opravljali izpite za motorne čolne itd.). Življenje na akciji so popestrili s kulturno-športnim programom, organizirali družabna srečanja ob brigadirskem ognju, športna srečanja v nogometu, odbojki in drugih panogah. Dvakrat tedensko pa so v popoldanskem času odšli na kopanje v Simonov zaliv v Kopru. Ob spletu celotnega dela in ustvarjalnosti pa so brigadirji gradili sami sebe, to pa je eden izmed osnovnih ciljev MDA, saj si je večina brigadirjev na akciji izoblikovala in utrdila čut za zavestno disciplino, za tovarištvo, požrtvovalnost, solidarnost...

Naša brigada je na akciji zaradi požrtvovalnega in dobrega dela osvojila vsa možna priznanja: za izredne rezultate v težjih delovnih pogojih je osvojila priznanje »IZREDNO UDARNIŠTVO«, osvojila naziv »UDARNA BRIGADA« v I. in II. polovici izmene, prejela priznanje »UDARNIŠTVO UDARNEGA DNE« v I. in II. polovici izmene in priznanje ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI v I. in II. polovici izmene. Na osnovi teh priznanj je prejela TRAK AK-

CIJE »ISTRA '81«. Za izjemne dosežke in požrtvovalnost pri zagotavljanju in razvoju vodne oskrbe na slovenski obali je brigada prejela SREBRNO PLAKETO od obalne samoupravne skupnosti za vodno oskrbo Koper. Priznanje za izjemne uspehe in požrtvovalnost je prejela tudi od krajevne skupnosti Šmarje pri Kopru. Za izredno prizadevnost in ustvarjene rezultate na delovišču in družbenih ter interesnih dejavnostih so naziv udarnika prejeli:

BEJEK Ernest, delavec v delovni skupnosti KSZ — železarna Ravne

BRDNIK Boris, delavec v TOZD TOM — rudnik Mežica

ĐURA Šaša, učenka ŠC usmerjenega izobraževanja, Ravne

IRŠIČ Jože, delavec v TOZD SGV — železarna Ravne

NAJBOLJŠI MLADI DELAVCI – SAMOUPRAVLJALCI

Na srečanju borcev in mladine SOZD SŽ smo mladi podelili priznanje najboljšim mladim delavcem samoupravljalcem. Prav je, da vam jih tudi predstavimo.

Priznanje je prejelo tudi 17 mladih iz železarne Ravne. Ker so naši sodelavci marljivi in vestni in jih dobro »poznamo«, smo jim zastavili le dvoje vprašanj: Kaj ti pomeni priznanje? in Kako se bi mladi še bolj vključili v samoupravno in družbenopolitično življenje TOZD in delovne organizacije?

Odgovori:

SREČKO FRANC, skoblar, TOZD RPT:
»Za to priznanje me je predlagal koordinacijski svet OO ZSMS v železarni za delo v ZSM v železarni in kraju. Priznanja sem zelo vesel. Vsekakor mi je spodbuda za nadaljnje in aktivnejše delo v naših DPO in samoupravnih organih. Zavzemal pa se bom tudi za produktivnejše delo na delovnem mestu.

Menim, da nas mlade še ne upoštevajo dovolj v družbenopolitičnem življenju v

KOLMANČIČ Alenka, študentka
MLAČNIK Marjan, učenec ŠC usmerjenega izobraževanja, Ravne

NIKOLIČ Miroslav, delavec v TOZD valjarna — železarna Ravne

SAVELI Jože, delavec

SENEGAČNIK Franc, delavec

STANIMIROVIČ Miodrag, delavec v TOZD TOM — rudnik Mežica

ŠUMAH Marija, učenka ŠC »EDVARD KARDELJ« Slovenj Gradec

FRANC Srečko, delavec v TOZD RPT — železarna Ravne

Letošnja bera uspehov MDA »Prežihov Voranc« je velika, presegla je vsa pričakovanja.

Vsem brigadirjem — udeležencem letošnjih mladinskih delovnih akcij — izrekamo pohvalo OK ZSMS Ravne na Koroškem za dosežene izredne delovne rezultate. S pravilnim delom in

Miroslav Garb

železarni. Zato bomo morali napeti vse sile, da bomo s svojim delom dokazali, da smo tudi mi zreli in enakopravni člani delovnega kolektiva. S pravilnim delom in

Srečko Franc

odnosom do sodelavcev (in dela) pa sem prepričan, da bomo v naše vrste pritegnili še več mladih delavcev.«

SREČKO HOVNIK, metalurški tehnik, TOZD jeklarna:

»Za priznanje me je predlagala OO ZSMS. Menili so, da sem precej prispeval k aktivnosti mladih v TOZD. Priznanje pa mi je odskočna deska za še bolj aktivno delo v mladinski organizaciji. Priznanje me je razveselilo, saj ga nisem pričakoval. Knjiga o tovarišu Kardelju pa je enkratni spomin na borca in revolucionarja za naš

Srečko Hovnik

Korošci na MDA Istra 81

PREDSTAVLJAMO VAM

MLADI LIVARJI

Ko sem premišljevala, katero OO ZSMS naj predstavim v tej številki, sem se odločila za mlade livarje. Obiskala sem jih in se o njihovem delu in življenju pogovarjala s predsednikom OO ZSMS TOZD jeklolivarna tov. **Jožetom Breznikom**.

TOZD jeklolivarna je velika, saj šteje prek 500 delavcev in delavk. 130 pa je mladih, ki so že vrsto let povezani v svoji mladinski organizaciji.

Včasih so bili mladi livarji med najaktivnejšimi v železarni. Precej zaslug je imel prejšnji predsednik in mladinci v oddelku »modelna mizarna«, kjer je delal. Danes pa so mladi zelo nezainteresirani za delo v mladinski organizaciji. Vendar je opaziti, da se stvari počasi, a vztrajno premikajo naprej, na boljše. Predsednik je tega zelo vesel. Naj zapišem še, da se mladinec udeležuje vseh akcij tako KS OO ZSMS ŽR, kot tudi KK ZSM Ravne na Koroškem. Mladinec je član predsedstva KK ZSMS in OK ZSMS, zato je povezava zelo dobra, bilo bi jo treba le dodobra izkoristiti.

lepši jutri. Mlade v moji TOZD je težko pritegniti k delu ZSMS, saj večina delamo v 4-izmenskem ciklusu ob težkih pogojih. To delo nas izčrpa in zmanjka nam moči — elana za delo v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Z boljšimi pogoji dela, s pravilnim odnosom do sodelavcev in dela pa bomo pritegnili v naše vrste še več mladih.«

IVAN PROŠT, valjar, TOZD valjarna:

»Priznanje mi veliko pomeni za trud, ki sem ga vložil v delo na delovnem mestu in v OO ZSMS. Predlagali pa so me sodelavci iz mladinske organizacije in drugih družbenopolitičnih organizacij. Menim, da

Ivan Prošt

bi lahko pritegnili mlade v delo osnovnih organizacij ZSMS le z delovnimi akcijami, lahko bi organizirali tudi nekaj izletov oziroma športnih srečanj. Pa tudi s pravilnim odnosom do dela in sodelavcev.«

(Se nadaljuje)

V oktobru bodo izvedli problemsko volilno konferenco, kjer bodo izvolili novo predsedstvo (na novo bodo izvolili vse članke predsedstva). Ker so razbiti na oddelke (čistilnico, livarno, modelno mizarno in mini livarno) bodo predsedstvo sestavljali delegati iz vseh teh sredin — zaradi povezanosti, boljšega dela in informiranja.

Največ so naredili na kulturnem področju. Pričeli so tekmovati za Prežihovo bralno značko, ki je danes zajela že celotno mladino v železarni. S to akcijo so želeli približati knjigo svojim članom. Prvi pa so predlagali, da se značka preimenuje v Suhodolčanovo. Sicer pa, tako kot mladi v

drugih TOZD in delovnih skupnostih, skušajo biti čimboljše samoupravljalci in proizvajalci. Na skupnih sejah družbenopolitičnih organizacij TOZD razpravljajo o samoupravnih sporazumih, družbenih dogovorih, zaključnih in periodičnih računih ter o proizvodni problematiki ter načrtujejo skupne akcije za rešitev problemov.

Mladi se srečujejo tudi s problemi: veliko je nekvalificiranih, polproletarcev, vozačev. Poleg tega so pogoji dela v jeklolivarni zelo težki. Verjetno so to tudi glavni vzroki za nedelo mladih livarjev. Srečujejo pa se tudi s problemi discipline.

Prepričana sem, da bodo novi člani predsedstva znali pridobiti »nove moči« ter dvigniti aktivnost mladih v TOZD jeklolivarna.

M. K.

NA IVARČKEM JEZERU

Na zadnji seji koordinacijskega sveta OO ZSMS v železarni smo se dogovorili, da bomo tudi mladinci udarniško delali na Ivarčkem jezeru — pomagali graditi športno-rekreacijski center železarjev.

Naj bo tako ali drugače, akcija je uspešna. Prepričana pa sem, da to ni naša zadnja akcija! Pa na svidenje na naši naslednji akciji, kjer nas bo več!

M. K.

Zavihali smo rokave

V torek, 8. 9. 1981, smo se zbrali na Čočovju, ter se odpeljali na »delovišče«. Tovariš nadzornik nas je že pričakoval in lopate, krampe, grablje... smo hitro razgrabili in pljunili v roke. Razdelili smo se po trasi: ena skupina je urejala okolico, druga kopala jarek, tretja skupina pa kopala za plavalni bazen za otroke (ali neplavalce — saj bo globok le 1,30 m). Naj omenim še to, da »lenuhov« med nami ni bilo, zato smo tudi v dveh urah in pol »nekaj le naredili«. Ni nas bilo treba priganjati, saj smo se zavedali, da je na Ivarčkem jezeru potrebno še veliko dela, da bo naš center končno zgrajen.

Akcije se je udeležilo 25 mladincev in mladink iz železarne: OO ZSMS TOZD industrijski noži: 6 mladih, jeklolivarna 5 mladih, jeklarna: 3 mladinci, komerciala: 2 mladincev, delovna skupnost KSZ: 2 mladinki, SGV: 4 mladi, pnevmatični stroji, stroji in deli ter kalilnica pa po 1 predstavnik. Dogovorili smo se, da se bodo akcije udeležili vsi člani koordinacijskega sveta OO ZSMS v železarni: bilo pa nas je le sedem!

Mogoče se ob tem, dragi mladinci in mladinke, zamislimo! Veliko nas je zaposlenih v največji delovni organizaciji v Mežiški dolini, na akciji pa nas je bila le peščica. Zakaj?

DELO KK OO ZSMS RAVNE NA KOROŠKEM

Po poletnem počitku je delo KK OO ZSMS Ravne na Koroškem ponovno zaživelo in že na začetku smo si zadali določene naloge; naj vas na kratko seznanimo z njimi.

Sredi oktobra bomo v Titovem domu priredili družabni večer »Pokaži, kaj znaš«, na katerega bi povabili vse osnovne organizacije, vrte in osnovne šole. Program bomo popestrili s skeči, recitali in šaljivimi vprašanji.

Dne 23. 9. 1981 se bomo udeležili športnega srečanja, ki ga prireja občinska konferenca. Tekmovanja bodo obsegala mali nogomet, šah ter streljanje.

Sodelovali bomo tudi na taboru mladih, ki bo od 11. do 13. septembra na Naravskih ledinah.

Spregovorili smo o kino dvorani. Merx se ne strinja, da bi bila le-ta v njihovih prostorih. Stara pa je tudi v takšnem stanju, da je primerna le še za kakšno kavbojko.

Zaskrbljujoč je disco v prostorih Merxa, saj prihaja tam do različnih izgredov.

Klub mladih še ni zaživel in je še v povojih. V teh prostorih bomo organizirali

dežurstva in vsak član KK bo prišel na vrsto določen dan.

Tudi panoje imamo že dalj časa na razpolago — na te bo potrebno prenesti čim več zanimivosti: od različnih fotografij, do razstav ročnih del, o brigadirskem in ta-

borniškem življenju. Razstave bodo odprte za širši krog ljudi, o njej pa bomo vodili tudi knjigo.

Te prostore bomo napolnili tudi z različnimi knjigami, časopisi in tako si bomo krajšali proste ure. Barbara Sušnik

PODELILI SMO SUHODOLČANOVE BRALNE ZNAČKE

Komisija za kulturo pri KS OO ZSMS železarne je razpisala tekmovanje za Suhodolčanovo bralno značko. Preverjanje znanja smo izvedli v maju. Avgusta pa smo podelili knjižne nagrade (Snežno zna-

in očeta. Spominjala sta se njegovih prvih iger — kjer je igral in režiral. Svoje spomine pa je povedal tudi tovarišici Angeli. Čas, ki smo ga prebili skupaj, nam je hitro minil.

Marija Suhodolčanova je čestitala tekmovalcem

menje), značke pa bomo podelili na problemski konferenci KS OO ZSMS železarne.

Ko smo se zbrali na zbornem mestu, smo se najprej odpravili na pokopališče in obiskali grob tovariša Leopolda Suhodolčana. Položili smo ikebano in z minuto molka počastili spomin na prijatelja in pobudnika akcije med mladimi železarji.

Zatem smo se pogovarjali z ženo Marijo in sinom Primožem. Zaupala sta nam marsikaj zanimivega iz dela in življenja moža

Tekmovalci so bili zadovoljni z izborom knjig (tako proze kot poezije). Čudili so se (tudi mi smo se), da je bil odziv tako slab. Vsi so pohvalili namen akcije: približati knjigo bralcu. Predlagali so, naj akcije ne zaključimo, temveč naj jo v septembru (ali oktobru) ponovimo. Tekmovalci so predlagali tudi nekaj novosti, ki jih bomo poskušali realizirati.

Prepričana sem, da bo v naslednjem letu več tekmovalcev, saj je vendar prijetno prebrati dobro knjigo. M. K.

NIČ GA NI IZUČILO

Peljal sem se z brzovlakom, kakor se jih pač dandanes mnogo vozi.

Vlak je hitel, kakor blisk so švigala mimo oken poslopja in drevesa. Peljali smo se po planjavi. Gledal sem skozi okno. V daljavi sem opazil samotno hišo, kakih tristo korakov je stala od proge. Ko se je brzovlak bližal tej hiši, sem videl, da je planil iz nje pes in tekel proti vlaku. Hitro je tekel in strašno lajal. Čudil sem se, da more pes tako hitro teči in tako strašno lajati. Pa z vsem lajanjem ni mogel pre-piti hrupa vlaka in vlaka tudi ni mogel prehiteti.

In pot, ki jo je pes v teku naredil, je bila velika vijuga. Kajti pes je pritekkel iz hiše, še preden je vlak šinil mimo in tako stal proti vlaku od vzhoda, ko je ta prihajal od zahoda. In ker vlak ni obstal, je tekel pes proti jugu, in ker je vlak brez premora švignil mimo, je tekel proti jugozahodu in zahodu. In zahodno od hiše je padel vsakokrat v precej globoko jamo, se

najmanj trikrat prekucnil, se zopet pobral, se potresel, za hip postal — in počasi odkorakal domov. Vlak pa je hitel dalje.

Čez mesec dni sem se vozil po isti poti in glej! Pes je naredil vse prav tako, kakor sem ga videl storiti prvič.

In tri mesece pozneje sem se peljal isto pot. Pa glej, pes je naredil vse prav tako, kakor je naredil prvič.

In tri mesece po tistem sem se peljal zopet isto pot. Začuda, pes je naredil enako, kakor je storil prvič.

In zopet tri mesece potem sem se peljal z istim vlakom in isti pes je doživel tam pri tisti hiši prav isto, na prav isti način. Nič ga ni izučilo!

Takrat sem se spomnil, da je vse to, kakor pri ljudeh. Pri ljudeh, ki naj bi se z njimi zgodilo sam bog ve kaj, pa vendar ne opuste svojih neumnosti in svojih norosti. Kakor je ta pes dan za dnem pazil na vlak, se ob prihodu vzdignil in švignil iz hiše proti njemu ter se vsakokrat prekucnil v

jamo — tako so tudi ljudje, ki vztrajajo in dosledno hite dan za dnem za svojimi norostmi, nagnjenji in strastmi in jih prav nobena izkušnja ne izuči.

In še ena — smešna — misel me je obhajala takrat. Vprašanje namreč, kaj vendar bi bilo storilo ubogo ščene z vlakom, če bi ga bilo dohitelo?

(Pratika, 1933)

Za dobro voljo

MOŽ IN ŽENA

»Že toliko let sva poročena, pa še nikdar nisem dobil tako dobre kave kot danes.«

»Morda sem se pa zmotila in ti nalila svojo kavo.«

UPNIK IN DOLŽNIK

»Vprašam te zadnjič, ali dobim teh tisoč dinarjev, ki sem ti jih posodil, ali ne?«

»Ne! Hvala bogu, da bo zdaj teh opominov konec.«

NOVO STANOVANJE

»Ali sije tu jutranje sonce?«

»Pa še kako, gospod! V to stanovanje sije tudi jutranje sonce ves dan.«

DOBER SVET

Zavarovalni agent: »Gospod tovarnar, izvolite se zavarovati za 300.000 dinarjev.«

»Čemu bi se zavaroval, saj sem zdrav kot riba.«

»Že res, toda človek ne ve ne ure ne dneva. In pomislite, kako prijetno presenečenje bi bilo za vašo milostljivo, če bi vas zadela kap.«

V CIRKUSU

Sinček v cirkusu, kjer razkazujejo skupino slonov: »Papa, to so tiste živali, ki se delajo iz muh, kajne?«

DOBRO JE PAVEDAL

Na neki letoviški postaji se je trlo potnikov, ki so hoteli na vlak. Pa je bilo vse polno. Voz premalo. Pritožujoče se občinstvo je sprevodnik takole potolažil: »Voz je dovolj, ampak vas je preveč.«

MED ŽENSKAMI

Razjarjena hišnica: »Menda hočete postati predsednica mestnih klepetulj. Mesto je izpraznjeno.«

Gospa iz prvega nadstropja: »Izpraznjeno? Torej ste vi odstopili!«

Kalužnice

NEKATERI POLLETNI KAZALCI GOSPODARJENJA V OBČINI RAVNE

V I. polletju letos so bili pogoji gospodarjenja znatno manj ugodni kot v preteklem letu. Zaskrbnjujoč je podatek, da je gospodarstvo občine doseglo le 31,9% planirane vrednosti izvoza za leto 1981. Nujno je potrebno združiti vse sile in pospešiti izvoz, če hočemo, da ne bomo ostali brez prepotrebni uvoženih repromaterialov oz. surovin, v tem primeru pa tudi brez dela. Ob tem se seveda zavedamo, da bo dohodek manjši, ker na tujem tržišču ne moremo prodajati po enaki ceni kot na domačem. Izredno nagel porast nabavnih cen repromaterialov,

34%. Železarna pa se pri razporejanju dohodka obnašala v skladu z dogovorom SRS. Ob 44% rasti dohodka na delavca so se izplačani čisti osebni dohodki na delavca povečali za 33%. Iz tega tudi izhaja, da je struktura doseženega dohodka železarne v gospodarstvu občine znašala 59%, akumulacija 69%, ob 49% deležu zaposlenih v gospodarstvu naše občine. Kljub dobrim rezultatom pa v železarni ne moremo biti zadovoljni z izvozom, saj plana nismo dosegli. Težave s preskrbo deviz so vedno večje. Če bo v drugem polletju prišlo do težav z uvozom nujnega

DINAMIKA RASTI IN STRUKTURE DOHODKA PO DEJAVNOSTIH

DEJAVNOST	INDEKS RASTI	STRUKTURA I. -VI. (%)	
	I. -VI./80 : I. -VI./81	1980	1981
INDUSTRIJA IN RUDARSTVO	134	63	65
KMETIJSTVO	139	1	1
GOZDARSTVO	147	2	3
GRADBENIŠTVO	110	9	8
PROMET IN ZVEZE	123	4	3
TRGOVINA	134	5	5
GOSTINSTVO IN TURIZEM	121	2	2
OBRT IN OSEBNE STORITVE	130	6	6
STAN., KOM. DEJAVNOST	141	2	2
FIN., TEHN. IN POSL. STORITVE	112	6	5
GOSPODARSTVO SKUPAJ	130	100	100
OD TEGA ŽELEZARNA	144	53	59

energije in drugih surovin je imel neugoden vpliv na ekonomičnost gospodarjenja, ki je nižja od lanske. Hitreje od celotnega prihodka so rasla porabljena sredstva. Osebni dohodki so rasli hitreje, kot bi glede na doseženo rast in višino dohodka lahko. Rast sredstev za osebne dohodke ni v skladu z družbenim dogovorom in resolucijskimi določili, saj je bila rast sredstev za OD večja od rasti dohodka.

Dohodek na zaposlenega se je v gospodarstvu občine povečal v primerjavi z enakim obdobjem lani za 31%. Ob taki rasti dohodka pa so se čisti izplačani osebni dohodki na zaposlenega povečali za

reprodukcijskega materiala, rezervnih delov za stroje in naprave itd., je pričakovati zastoje v posameznih proizvodnih procesih. To bi imelo za posledico velik izpad dohodka cele delovne organizacije. Vsa ta negativna gibanja pa nam narekujejo, da je boljše pospeševati izvoz, pa čeprav prodajati po nižjih cenah kot doma, kakor ostati brez prepotrebni repromaterialov iz uvoza, ki jih nujno potrebujemo za normalen obseg proizvodnje.

Na dobre finančne rezultate gospodarstva občine moramo gledati kritično. Visoka rast dohodka in akumulacije je prej posledica visokih podražitev oz. povišanj pro-

dajnih cen kot pa večje produktivnosti. Dohodek OZD in TO je osnova za delitev in je zato zelo pomembno, da je visok in rezultat kvalitetnih proizvodnih programov ter visoke produktivnosti dela.

Za občino Ravne je značilno, da je pretežno industrijska. Kako pomemben delež ustvarjenega dohodka imata industrija in rudarstvo, je razvidno iz tabele.

Tabela pove, da je železarna v I. polletju ustvarila od skupno 65% dohodka dejavnosti industrije in rudarstva kar 59% dohodka oziroma 91% dohodka omenjene gospodarske dejavnosti. Taka gibanja v prid železarne pa so tudi pričakovana. Dolgoletna tradicija

proizvodnje plemenitih jekel in finalizacija v kvalitetne in zato zelo iskane proizvode, jo uvršča v sam vrh proizvajalcev plemenitih jekel v svetu. Vsi zaposleni v največji delovi organizaciji v občini si moramo še naprej prizadevati, da bomo z delovno disciplino in varčevanjem ter z drugimi pozitivnimi ukrepi čimveč prispevali k nadaljnjemu utrjevanju gospodarske moči občine. Na ta način bomo izboljševali tudi naš osebni ter skupni družbeni standard vseh prebivalcev občine. Samo srečni ljudje v obmejni občini bodo najbolje ogledalo naše samoupravne socialistične in neuvrščene Jugoslavije.

Jože Roženičnik

Iz naših krajev

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

ELEKTRIFICIRANE VSE KMETIJE

Potem ko so monterji slovenjegraškega Desa iz vseh nadzorništvo Raven, Vuzenice, Velenja in Slovenj Gradca v enem dnevu udarniško elektrificirali zadnjih šest kmetij na Ludranskem vrhu nad Črno, so 22. avgusta z majhno svečanostjo proslavili veliko delovno zmago, saj so končno uspeli elektrificirati vse kmetije na področju KS Črna. Omeniti velja, da so celotna dela veljala okrog 1.400.000 din in da so sredstva prispevali Des TOZD elektro Slovenj Gradec, skis Ravne in KS Črna. Z udarniškim delom pa so precej prispevali tudi TOZD gozdarstvo Črna, tamkajšnji kmetije in monterji Desa.

Prve dni septembra so njegovemu namenu predali tudi novi most v Podpeci in novo krajevno in medkrajevno telefonsko linijo od Mušenika do centrale v Črni. Z njo so Črnjani dobili novih 60 števil.

V Topli pod Peco, kjer je stekla zibelka koroškega partizanstva, so nekdanji partizani in aktivisti OF Mežiške doline skupaj z drugimi občani v okviru praznovanja 40-letnice OF in vstaje jugoslovanskih narodov 13. septembra pripravili osrednjo prireditev, na kateri so odkrili spominsko obeležje iz kamna in železa. Odkrila ga je nekdanja partizanka Olga Kastelic-Marjetka, slavnostni govornik pa je bil organizator partizanstva na Koroškem Pavle Žavcer-Matjaž. Spominsko obeležje NOB stoji na zgornjih Končnikovih travnikih, posvečeno pa je spominu koroškim ljudem in partizanskim enotam s te in one strani meje.

KS MEŽICA:

POUDAREK KOMUNALNI UREDITVI

V jesenskem obdobju bodo v Mežici končali dela pri ureditvi Podpeške ceste. Ureditve podpornemu zidu, asfaltiranje in

druga dela bodo veljala okrog 440.000 din. 330.000 din bo prispeval skis Ravne, ostalo pa krajevna skupnost iz krajevnega samoprispevka.

Letos naj bi obnovili tudi javno razsvetljavo ob republiški cesti in uredili novo v Šolski ulici. Kolikor bo ptt podjetje iz Maribora pravočasno dostavilo potrebne načrte, naj bi še letos tudi uredili primarno telefonsko omrežje proti Lenartovi in Leški cesti. Čeprav bodo jarke izkopal vojniki, bodo ureditvena dela veljala okrog 1.300.000 din. Tajnik Leopold Golobinek je še dejal, da bo Mežica prvo telefonsko govornico zanesljivo dobila oktobra, saj je ptt podjetje iz Maribora že poslalo potrebno dokumentacijo, nekaj opreme in zagotovilo 100.000 din, 100.000 din pa bo prispevala KS Mežica iz krajevnega samoprispevka.

Septembra so končno asfaltirali cesto, ki povezuje Mežico z mejnim prehodom Reht. Dela je opravilo HPH podjetje iz Velenja, veljala pa so 18 milijonov din, ki jih je prispeval ravenški skis.

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

AKTIVNOSTI KRAJEVNE SAMOUPRAVE

Medtem ko so se tudi Ravenčani na spomladanskem referendumu odločili za štiri nove krajevne skupnosti in ko so za njihovo delovanje že priskrbeli ustrezne prostore, bodo te pričele delovati šele aprila prihodnjega leta.

»Nove krajevne skupnosti bodo samostojno pričele delovati šele po volitvah skupščin posameznih KS. Zato ni naključje, da v sedanjem času z večjo zaganostjo potekajo kadrovske priprave za izvolitev vseh organov in teles krajevnih skupnosti« je uvodoma dejal Ivan Vušnik, predsednik skupščine KS. »Levji delež aktivnosti nosijo KK SZDL. Čeprav so bile krajevne konference ustanovljene pred časom, vse z delom še niso pričele. Vsaka zamuda na tem področju se že sedaj krepko pozna. Težav za

Brusilki

Ob odkritju spomenika v Topli

kadrovsko dopolnitev verjetno ne bo, zato pa bo treba znatno več dela vložiti v kadrovske priprave za delegatski sistem. Odločili smo se namreč za posebne delegacije, zato je treba v pripravljanih postopkih »obdelati« prek tisoč kandidatov, ki so jih evidentirali delovni ljudje in občani, saj ni vseeno, kdo na katerem področju dela.

V zvezi s tem ugotavljamo, kar je razvidno predvsem iz popisnic, da se občani izogibajo »težjih« delegacij, to je tistih, ki se morajo sestajati bolj pogosto in ki obravnavajo najpomembnejše zadeve. Zlasti težko je za te delegacije dobiti vodje, ki so kljub urejenim razmeram najbolj obremenjeni v delegacijah. Te dni pogosto slišimo mnenja, da glede na število prebivalcev skoraj ne bi smeli imeti težav pri kadrovanju. V resnici pa je čisto drugače. To pa ne pomeni, da bi zaradi tega delegatski sistem bil okrnjen oz. drugače deloval. Mislim, da so kadrovske priprave nudile dovolj možnosti, da smo lahko izbrali za vsako delo in funkcije najustreznejše ljudi. Rečem lahko, da vodenje kadrovske politike v naši krajevni skupnosti ni kampanjsko, da pa se pozna, da sedaj prihajamo v končno fazo, zato je tudi treba več aktivnosti, ki so po svoje tudi nekoliko razburljive,« je sklenil tov. Vušnik.

KS ŠENTANEL:

TURISTIČNO DRUŠTVO BREZ SREDSTEV

Na željo mnogih šentanelcev, predvsem tistih, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom, je bilo pred dvema letoma v KS šentanel ustanovljeno turistično društvo.

»Kljub temu, da si turistični delavci šentanelskega turističnega društva nadvse prizadevamo, da bi društvo bolj uspešno delovalo, imamo pri tem veliko težav, saj doslej še nismo dobili nobenih sredstev. Za letos je skupščina občine Ravne sicer odobrila 10.000 din, vendar denarja še nismo dobili. Čeprav ima društvo konkreten program dela, več ali manj životari, saj se financira zgolj s sredstvi iz članarine,« je dejal Franc Vauh,

predsednik turističnega društva šentanel.

Kljub težavam, s katerimi se ta čas srečuje šentanelsko turistično društvo, je na področju

turistične dejavnosti bil narejen viden korak naprej. Da bi šentanel tudi v prihodnje bil idilična kmečka vasica, je turistično društvo že maja razpisalo nagradno tekmovanje za najbolj urejeno domačijo. Čeprav tekmovanje še traja (zaključeno bo novembra), si je tričlanska komisija v poletnih mesecih že ogledala urejenost domačij, predvsem balkonov, oken in vrtov z rožami.

Drugače pa turistični delavci za jesen pripravljajo večjo kulturno prireditev, v kateri bodo sodelovali šentanelski pavri, folklorna skupina Luka Kramolca in recitatorji KPD šentanel. Več pozornosti bodo v prihodnje posvetili tudi obujanju koroških šeg in navad, ki naj bi postalo kar tradicionalno. Franc Vauh je še pripomnil, da bodo letos z lokalnimi delovnimi akcijami pričeli urejevati rekreacijski center nad vasjo. Uredili naj bi kurišče za piknike in večjo betonsko oz. asfaltirano ploščad, ki bo lahko služila tudi za športne prireditve.

F. Rotar

Z D R A V J E

KONZERVIRANA HRANA

V dobri konzervi ostane okus jedi praktično nespremenjen štiri do pet let. Ako se jedi pripravljajo za dalj časa, je potrebno konzerve hraniti na temperaturi, nižji od 21° C. V nobenem primeru konzerva ne sme biti odprta. Če se vsa vsebina ne porabi naenkrat, se ostanek preloži v stekleno ali plastično posodo in hrani v hladilnik, kakor delamo tudi z vsemi kuhanimi jedili.

Kako dolgo se lahko hranijo posamezne jedi?

Rženi kruh vzdrži dalj časa kot pšenični, kruh v celem kosu dalj časa od narezanega. Kruh mora »dihati«, zato ga je najbolje hraniti v posebnih posodah za kruh. V hladilniku se hitro posuši. Lahko se vloži v zmrzovalnik na temperaturo od -18° C. V vrečko zaviti kruh se na ta način očuva nekoliko tednov. Odmrznemo ga na sobni temperaturi. Lahko pa ga naredimo povsem svežega: pečico segrejemo na temperaturo 200° C in vanjo položimo zmrznjen kruh za 15—20 minut.

V normalnih pogojih shranjevanja ostanejo posamezne vrste kruha sveže (pri sobni temperaturi): pečivo 5—10 ur, toast 6—8 dni, beli kruh 1—3 dni, pšenični mešani kruh 3—5 dni, rženi mešani 4—6 dni, čisti rženi 6—8 dni, a dvopek v zaprtem omotu praktično neomejen čas. Za globoko zmrzovanje je primeren le svež kruh.

Suha živila, kot moka, kakao, čokolada in trajne klobase se lahko hranijo pol leta, marmelada, med, zaprto olje eno leto, testenine, riž in sol je potrebno porabiti v dveh letih, medtem ko sladkor vzdrži celo tri leta.

Znatno krajši čas uporabnosti imajo sveža živila. Meso v hladilniku vzdrži le 4—5 dni, ribe in sveže klobase 1—2 dni, mleko,

mesa uničijo, a ostanejo neuničene na drugih živilih, ki so bila v stiku z okuženim mesom (npr. sir, sveže salame...)

Plesniva živila se zavržejo, ker se v njih ustvarjajo snovi, ki so lahko povzročitelji raka.

Za konzerviranje često uporabljamo čiste prirodne snovi, kot sta sorbinska in mravljinčna kislina, ki sta neškodljivi, kot tudi samo živilo. Na žalost pa manj neškodljivih snovi, kot so nitritne in nitratne soli, še niso zamenjala boljše sredstva. Dokazano je namreč, da so lahko nitriti in nitriti povzročitelji želodčnega raka. Če se istočasno uživa C-vitamin oz. sveži sadni sok, se ta nevarnost znatno zmanjša. Za konzerviranje mesa bi bilo veliko boljše uporabljati sorbinsko kislino.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 6613 Jerovšek J., Izobrazba in ekonomska uspešnost 1980.
- 6614 Novak F., Poslovni in uradovni jezik 1980.
- 6615 Decker K. H., Elementi strojeva 1980.
- 6616 Cajhen R., Avtomatizacija s polprevodniškimi digitalnimi logičnimi elementi 1978.
- 6617 Rad odeljenja interne standardizacije u preduzeću 1980.
- 6618 Metode i alati za zapreminsko oblikovanje i kovanje 1980.
- 6619 Buzan T., Delaj z glavo 1980.
- 3587/516/II Seljak Z., Obdelovalnost domačih materialov II. 1980.
- 3587/517/III Seljak Z., Avtomatizacija strežnih funkcij III. 1980.
- 3587/518 Seljak Z., Obdelovalnost legiranih jekel 1980.
- 6620 Tušek D., Adaptacija star-ta računalniškega vodenja

svež kravji sir in suhi sir 4—5 dni, topljeni zaviti sir 4 tedne ali odprt 4—5 dni, surovo maslo in jajca 3 tedne. Mleto meso je treba porabiti takoj ali pa ga takoj zamrzniti in porabiti v 1—3 dneh.

Pri shranjevanju svežega mesa in perutnine v hladilniku je treba paziti, da ne pride v stik s kruhom ali da po drugi hrani ne kaplja kri. Tudi v hladilniku se razmnožujejo povzročitelji obolenj, predvsem salmonelle. Le-te se sicer s kuhanjem ali praženjem

Mala
»nesramnica«

KULTURA

S KNJIŽNE POLICE

IZVIRNA DELA

Jože Pogačnik, Na križiščih zgodovine, razprave, CZ, Lj., 345 str., 460 din.

V knjigi je objavljenih dvanajst razprav, ki se raztezajo od srednjega veka do začetka XX. stoletja. To široko obdobje tvori sklenjen proces slovenske kulture in umetnosti, ki se zaključuje v Cankarjevem opusu.

Franc Zadavec, Umetnikov »črni piruh«, študije in razprave, CZ, Lj., 462 str., 490 din.

V vsebinskem kontekstu predstavljajo razprave zanimiv in značilen prerez skozi problematiko slovenske literature od Cankarja do druge svetovne vojne. Knjiga je pomembna pridobitev za slovensko literarno vedo.

Igor Torkar, Zlatoustova pratika, satirične pesmi in humoreske, MK, Lj., 210 str., 110 din.

Satira je ena od temeljnih značilnosti Torkarjevega peresa. Knjižica prinaša avtorjevo nekajletno satirično bero zajedljivih pesmic, bodic, epigramov, aforizmov, kolednic itn. Skratka, zvrhano mero vsega, kar je pisal v »Pavlihi« pod psevdonimom Zlatoust.

Pavel Kunaver, Pravljičice in resnice o zvezdah, poljudno znanstveno delo, 232 str., 350 din.

ogrevne peči, kurjenje s plinom 1980.

6621 Jakob Danon, Klimatizacija, principi i praksa 1980.

3587/519 Vodopivec F., A. Rodič, J. Rodič, Vpliv temperaturnega režima vročega valjanja cementacijskih jekel na velikost avstenitnih zrn 1980.

3587/520 Lamut J. + sodelavci, Povečanje vzdržnosti ognjevarne obzidave v elektroobločni peči 1980.

6622 Živanovič M. T., Nafta 1975.

6623 Krsmanovič Lj., Zbirka zadataka iz mehanike fluida 1979.

6624 Štajner R., Kriza II. 1980.

6625 Andjelič M. R., Stezni alati 1974.

6626 Andjelič M. R., Rezni alati 1978.

6627 Andjelič M. R., Alati za hladno oblikovanje metala deformacijom 1977.

6628 Andjelič M. R., Alati za plastične mase 1977.

6629 Andjelič M. R., Kovaški kalupi 1975.

6630 Kukič S., Eksploatacija mašina alatki 1979.

6631 Kukič S., Tehnološki postopci 1979.

6632 Zelenović D., Obrada metala skidanjem strugotine 1972.

6633 Ravlan D., Možnosti racionalizacije NC programiranja s programskim sistemom EXAPT 1981.

6634 Možina S., Delo poslovodnega delavca 1981.

6635 Sruk V., Filozofsko izrazje in repertorij 1980.

6636 Hrastelj T., Organizacija in tehnika mednarodnega poslovanja 1980.

Avtor je domiselno osvetlil nemara najzanimivejšo plat človekovega vedenja o zvezdah. Najprej predstavi praviljične razlage o nastanku in značilnostih velikih zvezd. Nato pa dodaja še moderno znanstveno razlago.

PREVODI

Sandro Pertini, Ječe in pobegi, življenjepisno pričevanje na osnovi tajnih dokumentov, DZS, Lj., 330 str., 550 din.

V knjigi spremljamo Sandra Pertinija od 1925. leta dalje, ko je bilo v fašistične anale prvič vpisano njegovo ime. Ječe in pobegi so knjiga dokumentov, ki — kot vsa pričevanja poštenih prič — »izpovedujejo resnico in samo resnico«. In ta resnica je dramatična, prepričljiva in resnična.

Sergej Mihajlovič Eisenstein, Montaža, ekstaza, izbrani spisi, CZ, Lj., 346 str., 390 din.

Filmska zgodovina ga kuje v nebo. Sovjetski režiser, najbolj znan po »Križarki Potemkin«, je v štiriindvajsetih letih ustvarjanja posnel le sedem filmov, a vsak od njih sodi v klasiko. Na Slovenskem, kjer že dolgo vlada suša na področju filmske literature, smo zdaj prvič dobili izbor Eisensteinovih spisov.

Richard Beilby, Afrodita brez medalje, ZO, Mb., 432 str., 480 din.

Roman opisuje nenavadno ljubezen v težavnih dneh leta 1941, ko je Grčijo doletela podobna usoda kot Jugoslavijo. Delo je napisano z živim realizmom. Trdi in okrutni vojni prizori se prepletajo z dogajanjem, ki je navzlic strahu in grozi polno človeškega. Do veljave prideta tudi šala in humor. In slednjič je roman tudi ljubezenski.

Edgar Hilsenrath, Nacist in frizer, roman, ZO, Mb., 312 str., 420 din.

Pisatelju se je posrečilo napisati sočasno satiro o nacistih in Židih. Njegovo delo je mojstrski opis krivde in kesanja. Opisana so številna resnična doživetja avtorja. Bizarni opisi, groteskno dogajanje in grozljiva lakoničnost so značilnosti knjige, ki je vredna pozornosti.

(Po Knjigi 81)

ENKRAT NAPIŠI, TRIKRAT POPRAVI

Vsak dan več ljudi piše. Pišejo poročila, govore, mnenja, ocene, analize, članke. Vse res ne gre v tisk, v razmnoževanje in širšo uporabo pa marsikaj. Malokdo piše samo zase, ampak zmeraj za določene skupine ljudi: za strokovnjake, za delavski svet, za politične aktiviste. Mnogi pa pišemo tudi za časnike ali strokovne revije.

Veliko ljudi torej piše, toda kdor ni izkusil na lastni koži, ne bo verjel, da več kot polovica avtorjev ne prebere več tega, kar so napisali; malo jih je, ki napisano preberejo enkrat in pri tem kaj popravijo. Večkrat pa zanesljivo ne.

Da bi bilo tako branje potrebno, vidimo, ko izdelke beremo ali jih poslušamo. Zato strokovnjaki avtorjem prijazno svetujejo, naj napisano kritično preberejo vsaj trikrat.

Prvo branje premotri ureditev besedila. Pri tem dopolnimo manjkajoče, izločimo pa nebitveno. Hkrati preverimo točnost citatov, imen in števil.

Drugo branje je namenjeno stilu in izrazu. Pri tem je treba

abstraktne besede nadomestiti s konkretnimi ter izločiti priljubljene fraze in mašila.

Tretje branje končno popravi pravopisne in slovnične napake, če se je katera še izmuznila.

Kdor ravna tako, lahko govori o napisanem kot o avtorskem izdelku in za njim imata lektor pa urednik komaj še kaj dela. Slednji se sploh lahko le zahvali za dober prispevek.

Marjan Kolar

PESMI NAŠEGA DELAVCA

MISEL

Še preden se zavedam
ostanem praznih rok

na vogalu stebričastih besed
hitim in rišem srce

življenje se skriva
izza zaves

čas je ukraden

ko odpira se nebo
najprej napasejo
čredo ovac

pred vrati
vso noč
razganjali so hudourniki

na sipinah
čuj zvon

ob meni ne miruj

ko zoglenelo telo
je zasul
plaz

SRCE

samo z besedami
ne objameva
te noči

in ne potopi se čoln

na najinih zenicah
so zvezde naklonjene

prej se predramiva
na robu šumečih listov
ko umiri se veter

strah pritiska
vse bližje
na telo

zdaj ubeže še ptice

na ustnicah preboden je poljub

ko umira srce

Jože Mešič

Jezik naš vsakdanji

Nazorno pišemo in govorimo, če s svojim pisanjem in pripovedovanjem zbudimo v drugem človeku isto misel in isto podobo, kot se je porodila in izoblikovala v nas.

Pri tem nam pomagata bogat besedni zaklad in zmožnost živnega nazornega podajanja svojih misli in občutij ter podob iz domišljijskega in stvarnega sveta.

Različna dejanja in dogajanja opišemo z različnimi glagoli; tako postane jezikovni izraz bogatejši, gibkejši in živahnejši, hkrati pa povečamo nazornost predstave.

Ne zadovoljimo se s presplošnim glagolom **biti** in poiščimo zanj boljše, nazornejše nadomestilo.

Npr.: Hiša je na robu mesta. V peči je ogenj.

Nazorneje: Hiša **stoji** na robu mesta. V peči **prasketa** ogenj.

Drug tak splošni glagol je **dvigniti**.

Npr.: Voda se je **dvignila**. **Dvigniti** koga iz postelje. **Vzdigni se!**

Nazorneje: Voda je **narastla**. **Pomagati** komu iz postelje. **Vstani!**

Različnih značilnosti ne označujmo s istimi pridevniki!

Nekaterim je npr. vse čudovito: predstava, napredek, uspeh, človek, otrok. Vse te lastnosti pa lahko opišemo z drugimi, nazor-

nejšimi prilastki: predstava je lahko uspela, odlična, izvrstna; napredek je presenetljiv, neverjeten; uspeh nesluten; človek zabaven, dober, prijeten za družbo, duhovit itd.; otrok je ljubeč, pristrčen itd.

Nazornosti v škodo so zgrešene podobe, s katerimi ustvarimo v ljudeh drugačno predstavo, kot je možna in resnična.

Npr.: V naši ustanovi smo zloмили nered. Nered lahko odpravimo. Šolska reforma bo morala odmeriti izobraževanju večji poudarek. Odmerimo kazen, zemljo, blago, poudarek lahko le damo. V ljudstvu smo izoblikovali zanimanje za slovensko kulturo. Zanimanje lahko zbudimo.

Zgrešenih podob pa ne ustvarja samo neustrezna izbira glagolov, temveč tudi njihova nepravilna raba.

Npr.: S pogledom je zdrknil proti stropu. Zdrkniti je neprehodni glagol, zato pogled zdrkne, ne moremo pa mi zdrkniti z njim. Druga napaka je izražanje smeri navzgor, namesto od zgoraj navzdol. Pogled lahko zdrkne na tla, ne pa kvišku.

Za drugič nam ostaneta še naravnost in primernost izražanja. Potem bomo končali pregled lastnosti dobrega jezikovnega sloga.

(Povzeto po Vera Remic-Jager: Slovenski jezik)

IVAN ARNOLD

Ze zopet s stolpa se glasi
ta tihi klic zvona,
vsak kladvo v rokah že drži,
pripravljen je za pot do dna.

Objemi še enkrat deklo,
poljubi drago zadnjikrat,
tako veleva duh gore,
srečno, srečno, srečno...

To lepo, staro pesem, ki jo poznajo knapi in metalurgi, kjerkoli v Evropi jih srečaš, si, Ivan, prepeval tisti dan, ko sta se najini življenjski poti najbolj zblížali. Z njimi vred, ki so po Ljubljani prenašali prižgane knapovske lampe, si se veselil in niste se domislili, da je pesem, ki jo prepevate, žalostna, bolj primerna za trenutke, kot je tale naš današnji; da je ta pesem nekakšen rudarski Memento mori.

Po tistem naj bi postal tvoj vodnik v poklicu, ti pa moj varovanec. Samo midva, Ivan, veva, koliko sva ta najin dogovor izpolnila.

Naj ti danes izrečem **SREČNO** tudi v imenu knapovsko-šmelcarske bratovščine, ki si ji pripadal.

Sodelavci kalinice se letos drugič zbiramo tu pri Barbari in se poslavljamo od delovnega tovariša. Za povsem nenadejan klic v zbor si poskrbel tokrat ti, Ivan. Tudi v mojem življenju je drugič, da stojim pri grobu in iščem besede slovesa od tovariša in prijatelja, ki mi je bil skoraj vrstnik. Tudi prvi je bil iz ravenske Prežihove ulice, kjer sva tudi midva preživela prva leta najinega življenja in takrat vem, da sem ob grobu veliko govoril o Uršlji gori. Vem, da ti nisi zapisal toliko dni svojega življenja goram, nekako me pa ta tvoja življenjska pot vendarle spominja na hojo v goro. Recimo na našo Goro.

Več poti vodi tja gor in vsaka ima svojo značilnost. Tudi brezpotja smo fantje preizkusili. Tvoja življenjska pot ni bila podobna najlažji in najkrajši poti na Goro. Tudi brezpotja si okusil, pa vendar si dobival zlasti od svojih skrbnih staršev toliko pomoči in opore, da si vedno znova našel pravo pot. Tvoji delovni tovariši vemo, da si dosegel tudi vrh. Čudovita je hoja po sončni junijski urvljgorski trati, ko v vročem dnevu vse dehti od vonja gorskega cvetja. Najslajši so vonji črne murke.

Ti nisi po trati na svojem življenjskem vrhu hodil samo en mesec; namenjenega ti je bilo nekaj več časa, in skupaj s tabo smo se

veselili opoja, ki ti je v življenje prinesel novo radost. Tudi svoj dišeči cvet si v tem času našel.

A kot se junija na Uršlji gori vse prerado zgodi, pritisnejo megle in pot se skoraj ne vidi. Takrat tam gori ni prijetno in človeka včasih postane tudi strah. V tej temi nevihte je planincu najbolj dobrodošlo svetlo okno kočice, kamor se hitrih korakov umakne v zavetje.

Ti, žal, te svetlobe nisi videl in v brezpotju se je zgubila tvoja sled...

Sklonjenih glav stojimo tvoji sodelavci in nemo delimo bol s tvojimi starši, bratom, z zaročenko in drugimi sorodniki...

Maks Večko

ANTON KOČMUT

Dragi Anton!

Sredi dela nas je presunila žalostna resnica, da nas zapuščas za vselej. Tiha je šla beseda od ust do ust med tvojimi sodelavci ono jutro, ko smo izvedeli, da te ni več in bolečina je šla z njo od srca do srca. Nikoli več! Kako kruto je to. Železarji smo navajeni presenečenj in težav, saj jih nenehno doživljamo ob svojem vsakdanjem delu, toda izguba tovariša v naših vrstah nas prizadene tako globoko, da obnemimo. Tako nas je zbolela tudi tvoja smrt, Anton.

Omahnil si sredi svojih prizadevanj. Prebrodil si vse tegobe težke mladosti, premagal si mnoge težave in nevarnosti izredno težkega dela ročnega brusilca in si vztrajal. Marsikdo je to delo opustil, ti ga nisi. Še več: s svojim zgledom in vztrajnostjo si nas učil in navduševal, s svojo skromnostjo in tovarištvom si nas plemenitil. Hvaležni smo ti za vse to in za tvoj nesebični prispevek k našim skupnim delovnim in samoupravnim uspehom. Ze dolgo si bil naš, zato si nam še bližji.

V Čagoni v Slovenskih Goricah si bil rojen 14. maja 1939. Sodelavci nismo poznali tvojih staršev, toda vedeli smo, da so bili plemeniti vzgojitelji, saj smo poznali tebe. Zgodaj si prijel za delo, saj si bil kmečki sin, kmetija pa zahteva le delo z ljubeznijo, kar je bila tvoja odlika. Iskal si svoje mesto v naši družbi le s svojim delom. Ko si prišel k nam na Korosko leta 1961, si delu in zemlji ostal zvest vse do leta 1970, ves čas dober delavec Kmetijske zadruge na Prevaljah. Potem si se odločil za še težji poklic brusilca.

Z jeklom in njegovo zvonko, a

trpko pesmijo si se spoznal tam, kjer jeklo neposredno nastaja: v jeklolivarni — v njenem najtežjem oddelku — v čistilnici. Na tisoče ton jekla je v tvojih enajstih letih dela pri nas s pomočjo tvojih rok bilo poslanih po vsem svetu. To jeklo je bilo tebi, tvojim in vsem nam kruh. Računali smo s tabo in s tvojim prispevkom še daleč v prihodnost, zato nas je tvoj nenadni odhod še toliko bolj prizadel. Za tvojo ženo in štiri otroke pa je to nenadomestljiva izguba.

Potrhih src, toda s plemenitimi spomini se poslednjič poslavljamo od tebe, dragi tovariš Anton. Ne moremo odvzeti bolečin iz src tvojih najbližjih, toda radi bi jih ublažili s tem, da se ti še enkrat iskreno zahvalimo za ves tvoj prispevek k našim skupnim uspehom.

Med nami, tvojimi sodelavci iz jeklolivarne, boš v spominu ostal tak, kot si bil: dober delavec in plemenit tovariš.

Slava tvojemu spominu!

LUDVIK PREMRL

Železarji v tem deževnem ponedeljkovem jutru hitijo na šiht. Črno zastavo namakajo deževne kaplje kot solze slovesa. S tesnobo v srcu se sprašujemo: »Kdo nas je zopet zapustil?«

Našemu Ludvik Premrlu, staremu 41 let, se je iztekla življenjska pot. Nič kaj dobrega mu življenje ni dalo. V zgodnji mladosti je ostal brez očeta, in ko mu je bilo 10 let, je izgubil še mater. Izučil se je za kovača na Muti, delal je kratek čas pri Monterju, se preselil v Kotlje, od tod pa na Javornik, kjer si je dokončno ustvaril dom.

11. 1. 1970 je prišel med nas, železarje. Dobrih 11 let je kot vzdrževalcev v kovačnici dajal naši železarni svoje roke, srce in misel. Bil nam je prijatelj v dobrem in slabem, znal je prijati za delo tudi za dva, če je bilo to potrebno. Nobena naloga mu ni bila pretežka, vsako delo je opravil dosledno in vestno, dajal je elan svojim sodelavcem in bil vzor vzdrževalca. Njegova skromnost je bila njegova odlika.

In danes, ko se sklonjenih glav poslavljamo od tebe, dragi naš Ludvik, ko je tvoja podoba še živa med nami, ne moremo dojeti krute resnice, da si nas zapustil. Kako kratka pot je od življenja do smrti! Usoda je storila svoje, zapustil si nas mlad, poln

življenja in ustvarjanja, po kratki in kruti boleznini. Ne solze in ne naš klic te ne obudita več. Zato molče stojimo s tvojo podobo v srcu, zamišljeno obujamo preteklost, počasi dojemamo sedanjost, ki je boleča za vse nas.

Tebe, dragi naš sodelavec, ni več med nami. Naše spoštovanje do tvoje osebnosti in tvojega dela ostane. Kovaška kladiva bodo udarjala še naprej in ko bodo rabila tvojo pomoč, te bomo iskali zaman. Počivaj v miru na kraju, kjer ležijo že mnogi naši sodelavci, na kraju kjer se konča življenjska pot vsakega od nas. In kadarkoli nas bo pot povedla med grobove, se bomo ob tvojem poklonili tvojemu spominu.

Slava ti!

FRANC SADOVNIK

Dragi tovariš Franci!

Sredi belega cvetočega veselja, ob izpolnitvi enega od življenjskih ciljev, sredi največje sreče je tvoje veliko srce obstalo. Življenje in smrt, sreča in žalost so kot eno. Branka je samo nekaj pred tem stopila v novo življenje, komajda si ji zaželel srečo, že si brez slovesa za vedno odšel.

Zdravljica na njeno srečo je ostala neizpita in z njo neizpeta vsa tvoja ljubezen družini in delu. Nikoli več! Prekruto, da bi bilo res. In ni res! Kajti človek kot ti ostane v srcih za vedno in ti »v delih svojih živel v nas boš vedno.«

Sveča spomina našemu sodelavcu Antonu še ni ugasnila, že je v naša srca prišla nova bolečina. Vest, da med nami ni več Sadovnika, našega elektrovarilca, sodelavca, ki nikoli ni imel le svojih problemov, tovariša, ki je vedno pomagal in požrtvovalno iskal rešitve za probleme svojih sodelavcev, skratka vest, da delavca samoupravjalca Franca ni več v naših vrstah, nas je globoko prizadela.

Rodil si se 11. aprila 1940 na Zelenbregu v bajtarski družini, kjer je bilo preveč lačnih ust, da bi jih mogla bolni oče in skrbna mati nahraniti. Zato si kot šestleten pobič odšel h Kompreju — h Kramolcu, kjer so te imeli za svojega.

Zaradi tvoje delavnosti in plemenitosti so te imeli za svojega povsod, saj si le z delom iskal boljši jutri zase in za svojo družino; najprej pri Elektro Slovenj Gradec, nato pri Rudniku Trbovlje, od leta 1962 pa v železarni — najprej v valjarni, zadnjih 10 let

REKREACIJA IN ŠPORT

SLOVENSKI ŽELEZARJI V SAVINJSKIH ALPAH

Ze petič zaporedoma so se zbrali slovenski železarji v nedeljo, 30. avgusta 1981, ob 7. uri zjutraj v Kamniški Bistrici. Dobre volje, razpoložena v lepem, svežem nedeljskem jutru je številna železarska družba odšla izpred planinskega doma proti Kamniškemu sedlu.

Po strmih serpentinah je bilo veselo čebljanje, pozdravljanje, stiski rok, kratke novice in kolona je nadaljevala pot proti cilju. Muke na strminah pred sedlom je ublaževala rahla oblačnost, veter je sprotil hladil vroče obiskovalce.

Srečno, nekateri tudi z malo strahu, smo se zopet vsi zbrali na Okrešlju, odkoder smo se prav kmalu začeli spuščati mimo izvira Savinje, mimo njenega mogočnega slapa do parkirnega prostora, kjer so nas pričakovali avtobusi in nas odpeljali do planinskega doma v Logarski dolini.

Za vse žejne in lačne je bilo dobro preskrbljeno, pa tudi za veselje del so poskrbeli štajerski muzikantje, ki so privabili na betonsko ploščo skoraj vse pohodnike, da je bilo slovo kar otožno.

S pohoda čez Savinjske Alpe smo odnesli najlepše spomine, nova spoznanja in želje, da se v prihodnjem

kočice smo prispeli do majhnega prevala, kjer je nekoč stala planinska koča pod Golico, vendar je postala žrtev vojne. Marljivo jeseniški planinci, med njimi največ železarjev, si prav v tem času prizadevajo, da bodo postavili novo.

Od sedla nas pot vodi proti vrhu, ki je že od daleč viden. Dokaj obširna ravnica na vrhu je bila skoraj premajhna za 500-člansko železarsko družbo, ki je polegla po mehki travi, obžarjeni od toplega sonca in se veselila doseženega cilja.

Pogled na vse strani je bil enkratno, cela veriga Julijcev z očakom Triglavom je dajala poseben in vzvišen videz.

Dolega kolona je morala sestopati po grebenu stezi prek vrha Suhe drug za drugim in tako je bilo videti železarje na več kilometrih dolgi stezi. Sestopali smo proti planinski koči na Pristavi. Po skoraj enourni hoji smo se zopet znašli na gozdnih tleh, zopet na strmih senožetih in tako prispeli po dveh urah na Pristavo.

Pristava na Javorniškem Rovtu, kot to imenujejo, je zelo mikaven kraj, obdan od travnikov in gozdov, lepo rekreacijsko središče jeseniških železarjev pozimi in poleti. Tudi tukaj so jeseniški železarji poskrbeli za vse pohodnike za okrepitev in razvedrilo. Ob zvokih orkestra jeseniških železarjev in pevcev je čas zelo hitro minil. Slovo po starem običaju, stiski rok, jasni pogledi in želje, da se zopet vidimo in srečamo na planinskih poteh. Pohoda na Golico 1981 se je udeležilo 125 planincev železarjev z Raven na Korškem.

Franc Telcer

TEKMOVANJE KOLESARJEV IN MOPEDISTOV

Na letošnjem turističnem tednu v Črni je športna komisija AMD Ravne skupaj s turističnim društvom Črna priredila ocenjevalno vožnjo po ulicah in spretnostno vožnjo za kolesarje in mopediste. Nastopilo je 30 tekmovalcev, zmagal pa so:

pri kolesarjih 10-15 let Teo Torej, Kotlje, pri kolesarjih nad 15 let Slavko Antolčič, Črna, pri registriranih mopedih Leopold Krevzelj, Ravne, pri enotnem ženskem razredu Marija Struki in pri kolesih z motorjem Bojan Kamnik, Črna.

Vsi tekmovalci so prejeli praktične nagrade, prvaki pa pokale in priznanja.

A. Knez

ALPINISTIČNE NOVICE

V soboto, 21. 8. 1981, sva Danilo Glob in Stanko Mihev preplezala smer HELBA v severni triglavski steni. V spodnjem delu je zajeda z lepo prosto plezarijo, ki se vleče skoraj skozi do Skalaškega turnca. Na naslednjem, Gorenjskem turncu, pa sva prespala. Toda zjutraj se je vreme poslabšalo. Nadaljevala sva po smeri Ladja. Tudi naslednjo soboto smo se Igor Ježovnik, Tone Maklin, Vladimir Janet in Stanko Mihev odpravili v severno triglavsko steno. V spodnjem delu smo preplezali Skalaško smer do Gorenjskega turnca, od tu pa Copov steber in po njem na rob stene.

S. M.

TAKŠNI SMO PLAGALCI

Ker so pričeli zimski bazen obnavljati, smo morali plavalci ravenskega Fužinarja »v svetu«, in to kar za mesec dni. Navajeni našega DTK si sploh nismo znali predstavljati, kako bomo v Kranju trenirali na prostem v vsakem vremenu. A je šlo.

Največje težave so bile z zajtrkom. Ker smo vstajali že ob 5. uri, ga nismo mogli dobiti v nobeni restavraciji. Ni bilo druge: po dva in dva smo dežurali in preizkušali svoje »kuharske« veščine: namazati kruh in pripraviti mleko. Se tu je bilo težko ustreči vsem. Borisu je bilo vse prekančno, Eriki predebelo namazano. Najhujši godrnjači so hitro prišli na seznam dežurnih, pa je bil mir.

Tudi pospravljati smo morali sami skoraj po vojaško, seveda le takrat, ko nas je trener kontroliral. Po jutranjem treningu od 6. do 8. ure smo spali še eno »rundo« do kosila, jedli pa smo v samopostrežni restavraciji. Od kraja še meso in krompir, na koncu pa smo bili vsega že tako siti, da smo ostali pri pasulju in kremnih rezinah. Po kosilu je bilo prosto do 16.30, nato spet trening, večerja, spanje ali

igra monopoli, da smo postali vsi že izurjeni bankirji.

Pa še kaj o treningih. Najteže je bilo zjutraj ob 6.15 še ves zaspan skočiti na prostem v mrzlo vodo. Verjemite ali ne, najhujše je bilo — z nosom. Če te je zeblo v roke ali noge, si pač zaplaval hitreje, nosu pa nisi mogel premikati. Zato smo imeli rdeče in plave kot kakšni pijanci. Pa smo tudi to pretrpeli, čeprav nas je zeblo še celo uro po treningu.

Posebno dobro so se držali naši najmlajši upi Berni, Dejan, Saša, Sabina in Neeti. Drobni, kot so, so bili že po nekaj trenutkih v vodi čisto premrazeni in modri. Bilo pa je dobro, da so bili z nami, sicer bi bilo nam starejšim res dolgčas. Včasih smo se jim od srca nasmejali.

Polni moči smo nato odšli v Beograd na finale jugokupa. Za nekatere je bil to prvi nastop na TV in smo se kar dobro držali, saj smo postali šesti plavalni klub v vsej Jugoslaviji. Pri tem smo plavalci iz malih Raven prehiteli celo kluba iz Beograda in Zagreba.

Vrnili smo se — ne domov, ampak spet v Kranj še za en teden. Naposled pa je le prišel težko pričakovani trenutek, ko smo se po dolgem mesecu dni vrnili na naše Ravne; in zele so se nam lepše kot kadarkoli prej.

Ves mesec smo se mučili v Kranju, ker smo hoteli čim bolj zastopati barve našega malega kraja. Želeli smo, da bi bili vsi naši ljudje ponosni na nas. Ali smo to dosegli? Če smo, smo veseli, saj vemo, da ste nam vsi delavci železarne Ravne in prebivalci v podporo in bomo tako v prenovljenem bazenu lažje premagovali napore tudi v prihodnje.

Marta Kos

NAJPRIVLAČNEJŠI JE TRIGLAV

Verjetno si vsakdo želi, da bi se vsaj enkrat povzpeli na vrh naše najvišje gore, na 2864 m visoki Triglav, pa čeprav mnogi menijo, da so v Jugoslaviji še lepši vrhovi. Vendar, Triglav pač najbolj »vleče«. Tako je bilo tudi na dvodnevnem izletu, ki ga je priredila PD Prevalje za člane in mladince. Planincem s Prevalj so se pridružili še »hribovci« z Raven, Leš, Kotelj in Bukovske vasi.

Na pot so krenili 29. avgusta 1981 zgodaj zjutraj z avtobusom in se odpeljali v dolino Vrata. Pred Aladževim domom so pod vodstvom mladinskih vodnikov po Tomišnikovi poti, ki so jo pred kratkim obnovili, v popoldanskih urah prispeli na Kredarico; tam so v Triglavskem domu tudi prespali. Naslednje jutro so se najbolj zagnani povzpeli na vrh Triglava, vseh 48 udeležencev izleta pa se je spet zbralo na Planiki. Od tam so se spustili v dolino Krme, kjer jih je pri Kovinarski koči že čakal avtobus, ki jih je odpeljal domov. Izlet je uspel tudi zaradi lepega vremena.

Andreja Čibron

TRETJI LETOŠNJI IZLET UPKOJENCEV

Društvo upokojencev Ravne je 14. avgusta priredilo že tretji letošnji izlet z avtobusom, in sicer na Gorenjsko. Z Raven so se upokojenci ob lepem vremenu odpeljali ob 5. uri zjutraj. Po kratkem postanku na Vranskem so pot nadaljevali na Brezje, nato pa v Begunje, kjer so si ogledali muzej NOB in kraj talcev v Dragi. Nekaj po 11. uri so nadaljevali z izletom. Najprej so se odpeljali v Bohinj k slapu Savici, nazaj grede pa so se ustavili pri hotelu Zlatorog. Po kosilu so se odpeljali na Bled, kjer so si nekateri ogledali znamenitosti v cerkvi na otočku.

Zadovoljni z vsem, kar so ta dan doživeli in videli, so se v večernih urah vrnili domov.

PIKNIK DVEH DU NA NAVRSKEM VRHU

Društvo upokojencev Velenje je skupaj z društvom upokojencev Ravne priredilo 12. avgusta piknik na Navrškem vrhu. Udeležilo se ga je 50 upokojencev iz Velenja in 50 z Raven. Za prehrano, imeli so štiri na žaru pečene

Spomin na pohod

Kočo na Kamniškem sedlu obnavljajo, zato je železarska družba posešla tam, kjer so iz velikih loncev delili dober in potreben čaj. Po krajšem počitku so prišli do prvega cilja vsi, medtem pa so številni nadaljevali pot čez sedlo proti Okrešlju, odkoder so se že slišali veseli klici.

Enkratno je bil pogled na verigo Kamniških vrhov, nasproti pa se je bohotila Mrzla gora, za njo Obrl, Olševa in Peca z Uršljo goro.

letu zopet vidimo na istem pohodu še številnejši.

Letošnjega pohoda se je udeležilo 80 železarjev iz Raven na Korškem. Priredili so ga v zadovoljstvo vseh, železarji iz Stor.

Franc Telcer

GOLICA 1981

Jeseniški železarji so pripravili za september 1981 pohod po Karavankah, in sicer vzpon na Golico. Zanimanje zanj je bilo med železarji Raven zelo veliko. Sprva se jih je prijavilo za dva avtobusa, naročiti pa smo morali še tretjega, saj je bilo prijavljenih okrog 150 in morda bi jih bilo še več.

V soboto, na dan pohoda, smo se zbrali v zgodnjih jutranjih urah na določenem kraju razen onih, za katere je bila ura prezgodnja in so morali ostati doma. Velika razdalja do Jesenic je bila v kratkih treh urah za nami in že smo bili na parkirnem prostoru pred železarno. Vsi naši sopotniki so že zapustili določeno mesto in že odšli naprej. Tudi mi smo takoj nadaljevali pot.

Prijazna in od sonca obsijana vasica Planina pod Golico je sprejela številne železarje.

Pohod smo pričeli s skromno spominsko svečanostjo za pred dvema letoma umrlega organizatorja planinskih izletov slovenskih železarjev Janeza Jenka. Posebna delegacija železarjev je položila na njegov prerani grob venec, prav tako smo položili venec na grob borcev NOB, padlih na območju Karavank. Po svečanosti se je začel velik pohod od vasi Planina pod Golico, kjer je pokopan tudi naš veliki slovenski alpinist Jože Čop.

Golica, visoka 1836 metrov, je mogočna plečata gora, ki leži v mejnem pasu, saj je po njenem rebri državna meja. Od višine 1500 metrov dalje je vsa gola, poraščena s travo, od tod tudi njeno ime. Je od vseh strani lahko dostopna gora, slovi po svojem lepem razgledu, prav posebno pa po svojih narcisnih poljih. V juniju na ntenih pobočjih zacvetijo tako na gosto, da je od daleč videti, kot da je zapadel sneg.

Za večino naših železarjev je bila to novost in začudenje.

Sprva nas je pot vodila po gozdnih serpentinah, kmalu pa se je gozd umaknil in že smo stopali po travnatih stezah do prav lične planinske kočice, kjer smo si lahko utešili žejo. Od

pa v čistilnici jeklolivarne. Vsa ta leta pa nisi bil le dober delavec ter skrben družinski oče, temveč tudi aktiven družbenopolitični delavec, predvsem v osnovni organizaciji sindikata in prav tako aktiven v organih samoupravljanja.

Razmere težke mladosti ti niso omogočale šolanja, saj si poznal le delo, vendar si v pravilnem razumevanju vloge delavca v naši samoupravni družbi z veliko volje in vztrajnosti postal resničen samoupravljalec, sposoben razreševati probleme naše samoupravne družbe. S svojim zgledom in vztrajnostjo si nas učil in navduševal, s svojo skromnostjo in tovarištvom si nas plemenitil. Hvalni smo ti za vse to.

Dragi tovariš Franci! Ko se tu med šentanelskimi pavri, kamor si se vedno znova z ljubeznijo vračal, potrjih src, toda s plemenitimi spomini poslednjič poslavljamo od tebe, ti obljublamo, da bomo nadaljevali delo, kot smo ga skupaj zastavili, ti pa boš v spominu sodelavcev jeklolivarne ostal tak, kot si bil: dober delavec in plemenit tovariš.

Tvoji družini in vsem sorodnikom v imenu sodelavcev izrekam iskreno sožalje. Slava tvojemu spominu!

LISTAMO PO KNJIGAH IN ČASNIKIH

ŠUND IN KIČ

Branje in preučevanje umetniško vrednih del je najboljšo orožje v spopadu s šundom in kičem. Zmaga pa bo še hitrejša in prepričljivejša, če razgalimo bleščečo zunanost lažne umetnosti in razkrijemo smeti, ki se za njo skrivajo.

Običajno šund in kič mečemo v isti koš. Čeprav je z umetniškega stališča res oboje smetje, umazanija, kakor se glasi dobeseden prevod nemške besede šund in neuspelo delo, osladna neokusnost, lažna umetnost, kakor običajno razumemo angleško-nemško besedo kič. Po zunanjem videzu ju lahko razlikujemo: Kič se rad oblači v razkošne krasotne izdaje in praske-tajajočo pisanost, šund pa se dosledno in zvesto svojemu imenu odeva neredko v oguljene, umazane tiskarsko-grafične zanikrnosti. Medtem ko kič privlači kupca z zunanjim bliščem, ga šund s cenenostjo. Vendar je ta cenenost ne navidezna. 37 zvezkov »Ljubezni neke špijonke« s 592 str. po 20 din stane 740 din, to pa je večkrat preplačano, če upoštevamo revno opremo, bedno tiskarsko tehniko in najnavadnejši časopisni papir. (Op. prev.: za ta denar lahko npr. kupimo Dostojevskega Bese, roman v treh delih, 722 str. 600 din.) Seveda gre za psihološko varanje s svojevrstnim sistemom predplačila — dvakrat dvajset din na teden.

Skupno je kiču in šundu popolno pomanjkanje umetnosti. Prava knjiga prinaša umetniško resnico o življenju, lažna knjiga (šund knjiga, kič knjiga) neumetniško utvaro o življenju. Ustvarjalec prave knjige zna uporabiti umetniška sredstva, konstruktor kiča in šunda uporablja samo nadomestek za ta sredstva.

»Vse knjige, celo najlepše, se mi zdijo mnogo manj dragocene zaradi vsebine kakor zaradi tistega, kar jim bralec dodaja. Za najboljše imam tiste, ki najbolj silijo k razmišljanju« je zapisal Anatole France. Šundu in kiču človek nima česa dodati. Šund in kič ne zahtevata resnega duhovnega napora. Vse prinašata že izdelano na krožniku. Ni treba odkrivati podtekta, globljega smisla, ni treba razmišljati. Malo ljubezni, malo umorov, malo pustolovščin, malo eksotike, a umetnosti niti malo. Vse to je za-beljeno z dobro mero napetosti

obroke, so poskrbeli Velenjčani, za pijačo domačini, za celodnevno zabavo pa harmonikarji z Raven in Velenja. Kljub starosti so upokojenci ob poskočnih vižah veselo zaplesali, pa tudi pesem se je slišala ves dan.

Se se znajo upokojenci veseliti, zabavati in šaliti. Vzpostavljeni pa so bili tudi prijateljski stiki, kar je vsekakor prav.

Ervin Wlodyga

in morda še s kako aktualno idejico in glejte, dragi bralci, zvarjena je jed, prav sladka je, sano poskusite in ne bojte se za prebavo.

Književnik — umetnik prinaša resnico o življenju v slikah. Od izbora teh slik, od književnikove moči, da sliko zgradi s pravimi potezami, pravimi barvami — to je postavljanje pravega izraza, prave besede na pravo mesto — je odvisno, s kakšno močjo bo ta slika delovala na bralca, a beseda, izraz, slika in stvarnost, ki bi je bilo treba stakati iz teh slik so najslabše strani kiča in šunda. Tu je beseda oguljena, banalna, izraz siromašen, neustrezen, slika bleda, okrnjena ali prenatrana, lažno komponirana, stvarnost je olepšana, rožnata, svet dopadljiv, tak, kakršnega človek, utrujen od vsakdanjosti in enoličnosti, želi: narava je lepo negovana, umita in počesana. V takih romanih, novelah in stripih so liki papirnati in premočrtani, če pa se že razvijajo, je razvojna črta neprepričljiva, psihološko neargumentirana. Dialogi so plitvi, tuintam po sili duhoviti, navipni, neindividualizirani, knjižni, običajno tudi nenaravni, celo nepotrebni. Portreti so šablonizirani, navadno ne prerastejo črno-belih skic. Pejsaž je brezkrven, brez duše, nefunkcionalen in zato nepotreben okras. Akcija je napeta, dramatična in to je edina odlika, ker je sicer stereotipna, preveč skonstruirana in navipna, tuintam ji manjka tudi dinamika.

Kaj torej vabi h kiču in šundu številne bralce?

1. Želja, da bi zbežali iz tega in takšnega življenja.
2. Duhovna lenoba, naravna človekova lastnost, da se rad izogne naporu.
3. Težnja slabiča, da sebe vne-se v glavnega junaka »sladke« literature in tako vsaj v tujem snu uresniči svoje neuresničene sanje.
4. Otroško dovzetnost za nape-to in razburljivo.
5. Nepotešljiva človeška radovednost, ki večno buri v nas, v taki literaturi znova in znova najde povod za vprašanje: kaj bo pa naprej?

Pisci šunda so navadno mojstri fabule, ta pa je usodna za neutošljive radovedneže. Šundu in kiču je fabula edini cilj, umetnosti samo pomožno sredstvo. Fabula je zanimiva, morda tudi dramatična le na prvi pogled za površnega bralca, ki se brez upiranja prepušča vodenju večšega pisuna. A takšne fabule so strahovito šablonizirane in stereotipne, vse se odvija po zelo poenostavljenem in cenenem vzorcu: glavni junak se reši iz ene smrtno nevarnosti, da bi zajadral v drugo in se spet zadnji hip rešil, čeprav je položaj še tako brezizhoden. V neskončnem nizu strašnih življenjskih pogub se pojavi lepota, ki vse rešuje in je sama re-

ševana, rodi se nesmrtna ljubezen, zanosne ljubezenske izjave, solze v potokih in vse se pripelje v miren in srečen zakonski stan.

Človek v svojem razvoju ne more obiti šunda in kiča. Vendar je treba tudi tu izbirati. In vse ob svojem času! Drugovanje z lahkimi knjigami je lahko le stopnička na poti do boljših. Samo stopnička! Hudo je, če se na tej stopnici ostane, če se pretvori v dopadljiv nivo, na katerem se ostaja, ker so vse ambicije po nadaljnjem vzpenjanju izpuhtele.

(Povzetek iz knjige Stjepko Težak, Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine, Zagreb 1979)

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V OKTOBRU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Mislinja bodo predvidevamo predvajali v oktobru naslednje filme:

TEK JE MOJE ŽIVLJENJE, ameriška drama — do 8. 10.

VSI GREMO NA SMUCANJE, francoska komedija — do 8. 10.

PETER IN NJEGOV ZMAJ, ameriški otroški film — do 8. 10.

OD PEKLA DO ZMAGE, francosko-italijanski vojni film — 1. do 15. 10.

KRČ GROZE, ameriški znanstvenofantastični film — 1. do 15. 10.

AVANTURE SREČNE DAME, ameriški pustolovski film — 1. do 12. 10.

UŽIVAJ ŽIVLJENJE, JERY, ameriška komedija — 2. do 13. 10.

JUNAKI DISNEYLANDA, ameriška barvna risanka — 3. do 18. 10.

MOZ, IMENOVAN TIGER, hongkonški karate film — 2. do 14. 10.

DEKLE V PLAVEM, francoska psihološka drama — 2. do 12. 10.

SANDAKAN — JAVNA HISA ŠT. 8, japonska drama — 8. do 18. 10.

SABINA, špansko-švedska drama — 8. do 21. 10.

ZORA LAŽNIH BOGOV, italijanska akcijska drama — 10. do 23. 10.

CARNIE, ameriška ljubezenska drama — 13. do 27. 10.

CAROVNIK, ameriški musical — 13. do 27. 10.

MAŠČEVANJE SONY LEEJA, ameriški barvni pustolovski film — 14. 10. do 11. 11.

DRAKULA, ameriška grozljivka — 15. do 29. 10.

SAMOMORILCI NA KOLESIH, japonski zabavno pustolovski film — 16. do 28. 10.

NEKOČ V PARIZU, ameriška ljubezenska drama — 22. 10. do 8. 11.

ZMAGOVALEC JEMLJE VSE, ameriška komedija — 22. 10. do 3. 11.

SPECIALNA POLICIJA PROTI MAFIJI, italijanska kriminalna — 23. 10. do 9. 11.

LJUBEZEN IN NABOJ, italijanski vestern — 30. 10. do 9. 11.

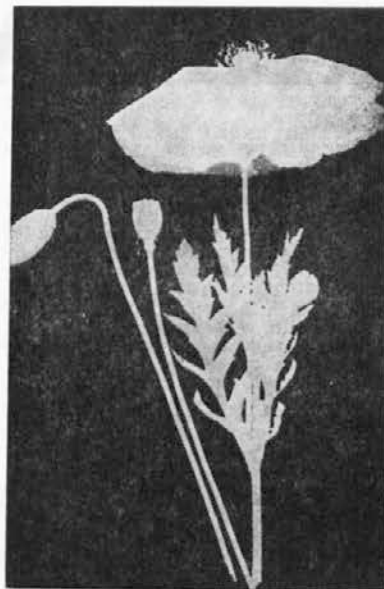
POLICIJA PROTI GANGSTERJEM, italijanska kriminalna — 30. 10. do 9. 11.

Izdaja delavski svet Zelenice
Ravne kot 14-dnevnik
v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Poletni fotograf

ZAHVALA

Sodelavcem delovne skupnosti KSZ se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob mojem odhodu v pokoj.

Franc Robnik

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice **Matile Brložnik** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti. Hvala pevcem za žalostinke in duhovnikom za nagovor in svečani pogrebni obred.

Sinovi Karel, Ivan, Ernest, Milan in vnuki z družinami

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Človek sam, kakor posekan dob.

Las glavo krasi, jed pa skazi.

Pod kožo smo vsi krvavi; na svojo moč naj nikdo nič ne stavi.

Skrb ne pobeli samo las, ampak zgiba tudi lice.

V očeh drugih vidimo smet, v svojih pa bruna ne.

Vsak človek je sebi najboljši zdravnik.

Vsak človek je na tem svetu trikrat sojen: ko se rodi, ko se ženi in ko umre.

Znamenje dobrega srca je veder obraz.

Živemu človeku se vse pripeti, mrtvemu jama.

Ena beseda češče več škoduje kakor toča po deželi.

Kdor hudim odpušča, dobrim škodi.

Kadar hudobni poglavarstvo zadobe, ljudstvo ječi.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Kamnik, F. Rotar, Z. Strgar in E. Wlodyga.